

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

СА «ЗВЯЗДОЙ» — У НОВЫ ГОД

Працягваецца падписка на I квартал і паўгоддзе 2008 года. **Заставайцеся з намi!**

Увага: «прамая лінія»!

ПРЫГОЖАЕ ДАЎГАЛЕЦЦЕ

Калі вы хочаце як мага даўжэй заставацца «у строі» — быць актыўным, працадольным, бадзёрым доўгі гады, распытайце нашага гасця, герыятра, аб сакрэтах даўгаліцця і магчымасях пераадолення ўзроставых захворванняў (парушэнні сардэчнага рытму, артэрыяльнай гіпертанзіі, цукровага дыябету, атлусцення і г.д.), а таксама аб дасягненнях у галіне фармакалогіі. «Прамая лінія» з удзелам загадчыка кафедры клінічнай фармакалогіі і тэрапіі Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі, доктарам медыцынскіх навук, прафесарам Аляксандрам Васільевічам ХАПІЛЮКОМ адбудзецца ў рэдакцыі газеты **СЕННЯ** з 14.00 да 15.30 па тэлефоне: 292 38 92 і 292 38 21.

Пасяджэнне Вышэйшага Дзяржаўнага Савета Саюзнай дзяржавы плануецца 14 снежня ў Мінску

Як паведамілі **БЕЛТА** ў Пастаянным камітэце Саюзнай дзяржавы Беларусі і Расіі, галоўным пытаннем на маючым адбыцца пасяджэнні будзе прыняцце саюзнага бюджэту на 2008 год. У Пастаянным камітэце адзначылі, што на разгляд Вышэйшага Дзяржаўнага Савета таксама прапанаваны пытанні, якія датычацца гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва, узгодненых дзеянняў у галіне знешняй палітыкі, развіцця культуры і шэраг іншых.

Асабліваю значнасць маюць пытанні выканання беларуска-расійскай праграмы ўзгодненых дзеянняў у галіне знешняй палітыкі на 2006—2007 гады, вынікі якой будуць падведзены на пасяджэнні ВДС. Узвядзенне дзвюх краін у гэтым напрамку будзе прадоўжана міністрамі замежных спраў Беларусі і Расіі ў рамках аналагічнай праграмы, разлічанай на 2008—2009 гады.

Вышэйшаму Дзяржаўнаму Савету будзе далажаны вынікі гандлёва-эканамічнага супрацоўніцтва Беларусі і Расіі ў 2006 годзе і першым паўгоддзі 2007 года. Так, па выніках 2007 года тавараабарот паміж дзяржавамі можа перасягнуць \$23 млрд. Перадмовамі далейшых эканамічных дасягненняў з'яўляюцца фарміраванне адзінай эканамічнай і мытнай прасторы Саюзнай дзяржавы, забеспячэнне роўных умоў для суб'ектаў гаспадарання, устанавленне перашкод для свабоднага ўзаемагаспадарання.

Акрамя таго, на разгляд на маючым адбыцца пасяджэнні вынесена прапанава аб прысуджэнні прэміі Саюзнай дзяржавы за 2007—2008 гады за творы літаратуры і мастацтва, якія ўносяць вялікі ўклад ва ўмацаванне адносінаў брацтва, дружбы і супрацоўніцтва паміж краінамі. Да ўзнагароджання прапанаваны кандыдатуры Сяргея Арцыбашова, Уладзіміра Гасцюкіна і Міхаіла Фінбергера.

БЕЛТА, 13 снежня.

Беларусь і ЮНІСЕФ плануецца заключыць падапісанне аб супрацоўніцтве

Прэзідэнт Беларусі 13 снежня сваім указам адобрыў у якасці асновы для правядзення перагавораў праект Асноўнага пагаднення аб супрацоўніцтве паміж Рэспублікай Беларусь і Дзяржаўным фондам Арганізацыі Аб'яднаных Нацый.

На правядзенне перагавораў і падпісанне дакумента ўпаўнаважана намеснік кіраўніка Адміністрацыі прэзідэнта Беларусі Наталія Пяткевіч. Заклучэнне асноўнага пагаднення накіравана на стварэнне неабходных прававых умоў і гарантыяў для эфектыўнай рэалізацыі ў нашай краіне Дзяржаўнага фонду ААН (ЮНІСЕФ) у мэтах рэалізацыі праграм і праектаў гэтай аўтарытэтарна міжнароднага органа ў галіне абароны правоў і інтарэсаў дзяцей.

Праекты ЮНІСЕФ у Беларусі нацэлены на садзейнічанне фізічнаму, псіхалагічнаму развіццю дзяцей і іх пазнавальным навыкам, прапаганду гроднога выкармлівання, прафілактыку ВІЧ/СНІД, ахову правоў і інтарэсаў дзяцей. Асабліва ўвага ўдзяляецца абароне правоў найменш абароненых груп дзяцінства насельніцтва, такіх як дзеці з асаблівасцямі псіхічнага развіцця, дзеці-сіроты, дзеці, якія засталіся без апекі бацькоў і якія знаходзяцца на выхаванні ў інтэрнатных установах, дзеці, якія знаходзяцца ў канфлікце з законам.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Беларусы купілі

амаль тону золата ў злітках

Насельніцтва Беларусі сёлета за адзінаццаць месяцаў набыло амаль тону залатых мерных зліткаў, а дакладней — 972,7 кілаграма. Усяго ў банках было куплена за згаданы час 38 тысяч 408 штук зліткаў, паведаміў карэспандэнт «Звязды» прэс-сакратар Нацыянальнага банка Міхаіл Журавовіч.

Як і раней, найбольш папулярна ў людзей карыстаюцца 10-грамовыя зліткі, якіх куплена за 11 месяцаў 9845 штук (больш за 25 працэнтаў ад агульнай колькасці). Кілаграмовы «брусоч», кошт якіх на сёння «заважвае» на 58 мільёнаў 220 тысяч, прададзена 143 штукі, а таксама 138 зліткаў па паўкілаграма.

Агульная вага набытых насельніцтвам за студзеня—лістапад плацінавых мерных зліткаў склала 10,35 кілаграма (набыта 577 штук). Між іншым, з пачатку рэалізацыі банкамі плаціны яе куплена 32,63 кілаграма. Першае месца тут за плацінавымі і дзесяціграмовымі зліткамі, якіх прададзена па 209 штук. На паўкілаграмовыя зліткі, якія «цягнуць» на 53 мільёны 180 тысяч рублёў, запалу халіла сёлета пакуль толькі ў двух пакупнікоў.

Што датычыцца сярэбраных зліткаў, то аб'ём іх продажу за 11 месяцаў склаў 371,67 кілаграма (4198 штук). Як і ў выпадку з золатам, найбольшы попыт тут — на 10-грамовыя зліткі. Праўда, знайшліся і тыя, хто купіў кілаграмовы злітак з серабра, — іх прададзена 110 штук. **Ігар ГРЫШЫН.**

Юбіляр — юбіляру

«ЗВЯЗДА-1917» «ЗВЯЗДЗЕ-2003»: 75 ГАДОЎ — УСЁ ЯШЧЭ НАПЕРАДЗЕ!

Сёння ў сельскагаспадарчага ўнітарнага прадпрыемства «Звязда-2003», што ў Чачэрскім раёне Гомельскай вобласці, свята. Роўна 75 гадоў таму тут быў заснаваны аднайменны калгас, які ў 2003 годзе быў рэарганізаваны ў ПСУП. Натуральна, наша газета не магла абйсці ўважэй таку падзею. Звяздоўскі дэсант адправіўся ў Чачэрскі раён, каб асабіста павішавіць юбіляраў. А напярэдадні мы патэлефанавалі дырэктару прадпрыемства Галіне ТРЫБУНАХ і пацвярдылі, з чым калектыву прыйшоў да святочных дат.

— Галіна Паўлаўна, як даўно вы на гэтай пасадзе?

— Толькі 6 месяцаў. Да гэтага працавала галоўным спецыялістам па кадрах ва ўпраўленні сельскай гаспадаркі Чачэрскага райвыканкама. Я замяніла Віктара Мікалаевіча Рашотнікава, які 5 гадоў кіраваў гаспадаркай, пачынаў як старшыня калгаса, а пасля 2003 года стаў дырэктарам-прадпрыемствам. Сам Віктар Мікалаевіч пайшоў на павышэнне — цяпер ён начальнік упраўлення сельскай гаспадаркі Акцябрскага райвыканкама. Да яго больш за дваццаць гадоў старшынёй калгаса быў Уладзімір Юр'евіч Раманюк. Мой прыход сюды супаў з пачаткам масавай нарыхтоўкі кармоў, з уборкай збожжавых, з пасяўняй. У мяне не было часу, каб як след аглядзецца, лепш пазнаёміцца з новым калектывам. Давялося адразу з галавой ахунацца ў працоўныя клопаты, падстроіцца пад людзей, каб не зламаць адладжаную сістэму нарыхтоўкі кармоў і ўборкі збожжа, не выбіцца з графікаў. Спачатку было вельмі цяжка. Зараз стала лягчэй. Я ўжо ведаю людзей, людзі ведаюць мяне.

— У вас на прадпрыемстве недахоп спецыялістаў?

— Вострага кадравага дэфіцыту мы не адчуваем. Механізатары ў нас халае. З'явіўся новы эканаміст, новы галоўны аграном. З прыемнасцю адзначу, што ў нас няма лішніх работнікаў, якія, як у некаторых іншых гаспадарках, пасля атрымання заробку тыдзень не выходзяць на працу. У нас вельмі добры заахвотнік Малашкіна Алена Чыханюца, якая мае вялікі стаж работы. Асобна хачу падзякаваць свайму мужу, які аказваў неацэнную падтрымку. Я пачала працаваць з 28 мая, а 5 чэрвеня сюды ж на пасадку намесніца

дырэктара па вытворчасці прыйшоў мой муж. Да гэтага ён два гады адпрацаваў у іншым прыватным ўнітарным сельгаспрадпрыемстве, меў практычны вопыт работы. Дзякуючы яму, я хутчэй асвоілася на новым месцы, увайшла ў курс справы.

— А як ахвотна да вас ідуць маладыя спецыялісты?

— Мы іх запрашаем, заахвочваем. Вось інжынер па ахове працы (малады спецыяліст, зараз паступае ў БАТУ) згодны застацца ў нас пасля заканчэння тэрміну размеркавання, яму падабаецца тут працаваць. Жылім мы яму прадставілі (увогуле, з гэтым праблема няма). Яшчэ адзін малады спецыяліст працуе вяртарам, прыйшоў з Рэчыцкага каледжа па накіраванні. Прыток маладых спецыялістаў ёсць.

— З чым вы прыйшлі да юбілейнай даты?

— У нас мяса-малочны накіраван. За 10 месяцаў прадалі 1337 тон малака, 137 тон мяса, 1639 тон зерня, 156 тон бульбы (між іншым, частка бульбы пайшла і на экспарт). Племпрадаж жывёлы склаў 32 тony жывой вагі.

— Свайм пенсіянерам дапамагаеце?

— Да іспрацоўкі зямельных участкаў мы рэгулярна выдзяляем тэхніку. Сёлета ветэранам і тым, хто ўжо не ў стане засяць свой устак, бязвыплатна выдтавалі 3 тony бульбы. Выдзяляем зерне на корм жывёле. Пенсіянераў мы паважам. Гэта таа група насельніцтва, на якую нам шчыра трэба раўнацца. Яны і самі нам дапамагаюць: ва ўборцы кармавых буркоў, у сартаванні бульбы. Натуральна, гэтыя работы аплачваюцца. Справа ў тым, што многія з сённяшніх «цяплічнікаў» моладзі сядзяць дома і працаваць не рвуцца. Нават пры ўмове аплаты. А пенсіянеры, наадварот, прывыклі да працы. Гэта пакаленне актыўных, энергічных людзей, у іх нічога засталася столькі энергіі і жадання дапамагчы, быць карыснымі...

— Што ў бліжэйшых планах?

— Хачелася б пабудавача новы мяса-малочны комплекс, каб людзям было дзе працаваць. Моладзі ў нас шмат, шмат дзяцей, уладкаваных моцных сем'ях, нам патрэбны дадатковыя працоўныя месцы ў вёсцы (усе ў горадзе працаваць не могуць). У перспектыве, дзе цэнтр нашай гаспадаркі, узвядзінца аграпрадаж: будучыца новая школа, магазін, ідзе рамонт кафэ. Наша вёска будзе развівацца!

Гутарыла Іна МІНДАЛЕВА.

ЯЛІНКІ НА ЛЮБЫ ГУСТ:

РЫБНАЯ, СЫРНАЯ, КАСМІЧНАЯ, ШЛЮБНАЯ, ДЗІЦЯЧАЯ, ГАРАДСКАЯ...

Аліша МАКАРАНКА і яго «Сырныя ёлка»: малы любіць сыр і нічога не мае супраць сімпатычных мышак.

У МАГІЛЁВЕ АДКРЫЛАСЯ ВЫСТАВА ДЫЗАЙНЕРСКІХ НАВАГОДНІХ ЯЛІНАК

«Зімовыя фантазіі» прадставілі магілёўскай публіцы прафесіяналы з салонаў-магазінаў кветак і падарункаў, аматаркі-рукадэльніцы, навуўнцы мастацкіх школ і студый абласнога цэнтара.

На выставе ёсць незвычайныя навагоднія пальмы, бліскучыя піраміды ў агульнай, ёлкі з каларыявай паперы і нават цолафану! Жанчыны з аматарскага клуба «Чараўніцы» называлі над сваёй ёлкай доўга: на працягу двух тыдняў дзесятка майстрыц выраблялі самыя розныя цацкі з выкарыстаннем народных рамястваў. Мініяюрныя вышыякні, ільняныя шары і нават мышаня, вязаныя сінгуркі, саламяныя і бісерныя цацкі.

Адна з самых арыгінальных — «Рыбная ёлка» Наталі Маркавай, школьніцы з мастацкай студыі «Шар». Яе ёлка складаецца з піраміды караблёў, зграбных рыбакіч сетак і рыбак.

Лепшыя цацкі 7-гадовай Наталі ЛІНІК прыгожылі ёлку «Шчаслівае дзяцінства»

Надзвычай арыгінальна «Рыбная ёлка» Наталі МАРКАВАЙ з дзіцячай мастацкай студыі «Шар».

Салон-крама «Капішон» прадставіла на выставу ёлку «Космас»: драўляныя часткі, пафарбаваныя ў металічныя сярэбраныя і залатыя колеры, складзеныя ў нешта падобнае на помнік першаму паляту ў космас Гагарына. І на вяршыні — неадсягальныя зорачкі.

Салон-крама «Аркада» зрабіла ёлку, якая можа лічыцца прызнаннем у любові роднаму гораду: на кожным шарыку намалеваны герб альбо якая-небудзь славуцася Магілёва.

— Ведаеце, я часта езджу ў Маскву і кожны раз здзіўляюся пераднавагодняй прыгожасцю мегаполіса, — расказала натхняльніца выставы, кіраўніца Магілёўскай выставачнай залы Ніна Падольская. — І я падувала, што ідэя стварыць незвычайны навагодня ёлку ўзварушыць творчых людзей нашага горада. Так і адбылося. Тут кожная ёлка — маленькі шэдэўр. Так што і наша правінцыя здольная быць не горшай за сталіцу ў святочным убранні.

Ніна Падольская дэманструе ўклад у святочную выставу сваіх супрацоўнікаў. «Калядная ноч» зроблена з чорнага аксаміту і белай біжутэрыі. Да ёлка, якія вісяць на столі, трэба уважліва прыглядзецца тым, хто мае цікаўныя хатні жывёл. А вось ёлка-нявеста: на зялёным фоне выдатна глядзяцца крышталева белыя злём, пальчаткі і традыцыйны букет маладой.

— Так, гэта маіх рук справа, — прызнаецца Ніна Антонаўна і смеецца. — Каму, як не мне, маці трох дачок (адна з іх — вядомая спявачка Наталія Падольская. — Аўт.) ствараць ёлку ў выглядзе нявесты?

Дарчы, ідэю ёлкі-нявесты ўжо прыгледзелі работнікі Дома шлобай. Разам з каледжам з усёй краіны днём яны будуць адзначаць у Магілёве 90-гаддзе органу ЗАГС. На іх погляд, навагодняя ёлка ў шлюбным убранні ўпрыгожыць юбілейнае свята.

Творча папрацавала ўнучка Падольскай 7-гадовай Наталі Лінік. Вакол яе ёлкі, якая называецца «Шчаслівае дзяцінства», сабраліся ўсе малышкі. Справа ў тым, што Наталіа ўпрыгожыла ёлку цацкамі.

— Гэтыя цацкі з Масквы — мне іх дораць цёткі Наталіа і Юлія, — растлумачыла дзяўчынка. — Я выбрала цацкі з гукам альбо асабліва смешныя.

Наталіа не здолела прыйсці на адкрыццё выставы: сказала, што ў яе шмат працы — другая класніца вучыцца ў дзвюх гімназіях, звычайнай і мастацкай. А за добрую вучобу, на ўсякі выпадак паведаміла дзядзючкіна, яна мяркую атрымаць у падарунак на Новы год сабакі: сапраўднага махнатага альбо на батарэйках, з дыстанцыйным пультам кіравання.

Самы малодшы ўдзельнік выставы, 5-гадовае вядулькіна мастацкай студыі «Шар» Аліша Макарана, прадставіў «Сырную ёлку». Пры падтрымцы маці хлгончк вылепіў з цеста ёлку ў выглядзе кавалка сыру. А дзесятка мышак, дарчы, — жывёліныя сімвалы наступнага года, ядуць сырную ёлку з добрым навагоднім настроем. Адна мышка, банача, так налупалася, што вымушана была ў стомя прылечыць...

— Я вельмі люблю сыр, ем яго штодня, таму што гэта карысны прадукт, — шчыра патлумачыў малы. — І мышы мне падабаюцца: сёлета на навагоднім свяце ў дзіцячым садку я буду мышаньём. А падарункам да свята будзе не сыр, а вялікая кніга пра дыназаўраў, самакат і лыжы! Жадаю ўсім у Новым годзе здароўя і поспехаў!

Усяго ў выставачнай зале Магілёва прадстаўлена з паўсотні арыгінальных ёлак. Такая выстава праводзіцца ўпершыню, але ёсць спадзяванні, што яна стане традыцыяй.

У наступным годзе, паабяцала Ніна Падольская, у Магілёве будзе аб'яўлены гарадскі конкурс на лепшую дызайнерскую ёлку. І тады кожны маглівец можа паспрабаваць свае сілы ў свяце краўтынага бачання і творчага ўяўлення ёлкі — неадменнага і любімага сімвала Новага года.

Твае правы

СТАЖ НЕАБХОДНЫ ДЛЯ ЎСІХ

Няма неабходнага стажу — можаш атрымаць толькі сацыяльную пенсію. Гэта правіла вядомае амаль усім. Аднак у той жа час не сакрэт, што калі-нікالی выпрацаваць патрэбны стаж не ўдаецца па вельмі аб'ектыўнай прычыне — страце здароўя. Пры якіх умовах прызначаецца пенсія па інваліднасці, які тэрмін яе атрымання і каму з інвалідаў прадугледжваюцца надбавкі? Разабрацца з гэтым мы паспрабуем з дапамогай начальніка Раёўнага ўпраўлення пенсійнага забеспячэння і сацыяльнага страхавання Міністэрства працы і сацыяльнай абароны Валяціны Вікенцьеўны КАРАЛЁВАЙ.

Колькасьці — ад ўзросту

Увогуле першая ўмова для атрымання пенсіі па інваліднасці — устанавленне чалавечу пэўнай групы медыка-рэабілітацыйнай экспертнай камісіяй. Пры гэтым сама пенсія можа быць прызначана незалежна ад таго, калі наступіла інваліднасць — падчас работы, да наступлення на работу або пасля яе спынення.

Другая і не менш важная ўмова атрымання пенсіі па інваліднасці — наяўнасць працоўнага стажу. Дарчы, да апошняга часу правіла па стажу датычылася толькі інвалідаў з прычыны агульнага захворвання і ў тым ліку — інвалідаў з дзяцінства. Аднак з 1 жніўня мінулага года гэта ж патрабаванне мае адносіны і да асобаў, якія сталі інвалідамі ў выніку працоўнага знявечвання ці прафесійнага захворвання.

— З 1 жніўня 2006 года парадак стаў агульным для ўсіх, — тлумачыць Валяціна Каралёва. — Зараз для атрымання пенсіі па інваліднасці чалавечу ва ўзросце ад 20 да 23 гадоў неабходна мець, прынамсі, 1 год стажу, ва ўзросце 23—26 гадоў — 2 гады, ва ўзросце 26—31 года — 3 гады, ва ўзросце 31—36 гадоў — 5 гадоў, ва ўзросце 36—41 года — 7 гадоў, ва ўзросце 41—46 гадоў — 9 гадоў, ва ўзросце 46—51 года — 11 гадоў, ва ўзросце 51—56 гадоў — 13 гадоў, ва ўзросце 56—60 гадоў — 14 гадоў, а ва ўзросце ад 61 года і болей — 15 гадоў стажу. Такім чынам, сёння

прыватнасці, поўныя пенсіі па інваліднасці па I і II групах не могуць быць ніжэй за 100 працэнтаў, а пенсіі па інваліднасці па III групе — ніжэй за 50 працэнтаў мінімальнай пенсіі па ўзросце.

— Адначасова варт заўважыць, што ў выпадку, калі ў інвалідаў ёсць неабходны стаж работы ў пэўнай значэння пенсіі па ўзросце, то пенсіі па інваліднасці можа быць прызначана ў памеры пенсіі па ўзросце пры адпаведным стажу работы, — працягвае Валяціна Каралёва. — Пры гэтым такое ж раўненне можа быць прынятае і тады, калі чалавек здолее адпрацаваць патрэбны стаж у шкідных умовах.

Магчымасць ёсць. Але з прапарцыяй

Працоўны стаж ёсць, але яго «не хачаць». Стуацыя зразумелая, і тым не менш: што будзе ў такім выпадку?

У такім выпадку пенсія па інваліднасці па I і II групе будзе прызначана не ў поўным памеры, а прапарцыянальна адпрацаванаму стажу. Такім чынам Валяціна Каралёва. — Разам з тым трэба заўважыць, што няпоўная пенсія па інваліднасці па I групе не можа быць меншай за 100 працэнтаў, а па II групе — меншай за 50 працэнтаў ад мінімальнай пенсіі па ўзросце.

У сваю чаргу застаецца значна чыць, што мінімальны пенсія па ўзросце складае 25 працэнтаў ад бюджэту пражыткавага мінімуму, ці на сёння — 46 418 рублёў.

Памер вызначаюць заробкі

Як вядома, з улікам ступені страцы здароўя медыкі вызначаюць тры групы інваліднасці. І менавіта ад іх залежыць памер самай пенсіі.

Інвалідам I групы поўная пенсія прызначаецца ў 75 працэнтаў, II групы — у 65 працэнтаў, а трыцяй групы — у 40 працэнтаў ад сярэдняга заробку. Прычым тут жа энду вызначаны мінімальныя планкі. У

выпадку, калі ў інвалідаў ёсць неабходны стаж работы ў пэўнай значэння пенсіі па ўзросце, то пенсіі па інваліднасці можа быць прызначана ў памеры пенсіі па ўзросце пры адпаведным стажу работы, — працягвае Валяціна Каралёва. — Пры гэтым такое ж раўненне можа быць прынятае і тады, калі чалавек здолее адпрацаваць патрэбны стаж у шкідных умовах.

Працоўны стаж ёсць, але яго «не хачаць». Стуацыя зразумелая, і тым не менш: што будзе ў такім выпадку?

У такім выпадку пенсія па інваліднасці па I і II групе будзе прызначана не ў поўным памеры, а прапарцыянальна адпрацаванаму стажу. Такім чынам Валяціна Каралёва. — Разам з тым трэба заўважыць, што няпоўная пенсія па інваліднасці па I групе не можа быць меншай за 100 працэнтаў, а па II групе — меншай за 50 працэнтаў ад мінімальнай пенсіі па ўзросце.

У сваю чаргу застаецца значна чыць, што мінімальны пенсія па ўзросце складае 25 працэнтаў ад бюджэту пражыткавага мінімуму, ці на сёння — 46 418 рублёў.

Памер вызначаюць заробкі. Як вядома, з улікам ступені страцы здароўя медыкі вызначаюць тры групы інваліднасці. І менавіта ад іх залежыць памер самай пенсіі.

Інвалідам I групы поўная пенсія прызначаецца ў 75 працэнтаў, II групы — у 65 працэнтаў, а трыцяй групы — у 40 працэнтаў ад сярэдняга заробку. Прычым тут жа энду вызначаны мінімальныя планкі. У

РОЗГАЛАС

З СУБОТЫ — ЗІМОВАЕ ПАЛЯВАННЕ

Згодна з Правіламі вядзення паляўнічых гаспадаркі і палявання, з 15 снежня ў краіне пачнецца зімовы сезон селекцыйнага і трафейнага палявання на самцоў высакорнага аленя.

Ружовым спосабам — з засады, з падыдоху — на працягу сутак ён будзе доўжыцца, згодна з новай рэдакцыяй Правілаў, да 31 студзеня. Па 15 снежня працягваецца і восенска-зімовы сезон палявання з паляўнічымі сабакамі (акрамя хартоў і ганчакоў) — на лася, высакорнага аленя, дзіка, казулю. Здабываць здавальняцца жывёл ласяка полу і ўзросту, акрамя свінаматак — важакоў статку.

Сяргей РАСОЛКА.

ТВОРЫ ВАСІЛЯ БЫКАВА ЦЯПЕР І НА ЁЎРЦЫ

Прэзентацыя перакладу апаэдычнай класіка Беларускай літаратуры «Бедныя людзі» з беларускай мовы на іўрыт адбылася ў Мінску.

Аўтарам перакладу, апублікаванага ў кастрычніку 2007 года ў ізраільскім часопісе «Гэг», з'яўляецца Надзвычайны І паўнамоцны Пасол Ізраіля ў Беларусі Зееў Бен-Ар'е. «Я не сумняваюся, што, каб расказаць пра беларускую літаратуру, трэба пачынаць менавіта з Быкава, які з'яўляецца адным з самых вядомых беларускіх літаратараў», — растлумачыў пасол. Пры гэтым ён адзначыў, што ў бліжэйшы час рытуецца да выкладу ў свет пераклад апаэдычнага Васіля Быкава «Вочная стаўка». На будучае Зееў Бен-Ар'е не выключае магчымасці перакладу на іўрыт таіх твораў пісьменніка

СНЕЖНЯ 2007 г. ПЯТНІЦА № 51 (15502)

ЧЫРВОНАЯ

ДОТЫК ДА СЛОВА БЕЛАРУСКАГА

Ці можна дакрануцца да слова? Рукой — не, а сэрцам можна. Асабліва калі гэта слова роднай мовы. Дакрануцца да роднага слова можна было ў чытальнай зале бібліятэкі факультэта журналістыкі БДУ на працягу апошняга месяца. Тут кожны дзень у 14.15 збіраліся ўсе неабябавява да мовы беларускай, каб паслухаць паэму Якуба Коласа «Новая зямля». У снежні прагучала апошняя глава з вялікага твора вялікага пісьменніка. Трыццаць дзён, пачынаючы з 24 кастрычніка, праект «Чытаем Коласа разам!» збіраў у чытальнай зале зацікаўленых. Жывое беларускае слова гучала з вусна выкладчыкаў і студэнтаў. Нават чатыры дзюжыны з Кітайскай Народнай Рэспублікі не адмовіліся агучыць «Новую зямлю», аднак на рускай мове. Чжао Цзінь, Юань Лінь, Чжан Лімін і Чжоу Мэн прызналіся, што ім было цяжка. Зараз яны разумеюць толькі рускую мову, але аднойчы спадзяюцца прачытаць «Новую зямлю» на мове, на якой яна была напісаная. Ідэя гэтых чытаньняў належыць бібліятэкар чытальнай залы журналістыкі. — У Іспаніі ў год Сервантэса на галоўнай плошчы Мадрыда чыталі яго творы. У Расіі ў год Пушкіна паўсюль чыталі Пушкіна, — расказвала загадчыца чытальнай залы журфака Людміла Ушакова. — 2007 год абвешчаны годам Янкі Купалы і Якуба Коласа. Вось мы і вырашылі, што прачытаць «Новую зямлю», паэму-гімн Беларусі, разам будзе вельмі карысна, цікава і прыемна. Настасся КАРАЦЕВА. Фота аўтара.

НОВЫ ГОД — ЧАС ДАБРАЧЫННАСЦІ

З 20 снежня па 10 студзеня ў Беларусі пройдзе традыцыйная дабрачынная акцыя «Нашы дзеці».

Галоўнай падзейяй акцыі стане дабрачыннае навагодняе свята для дзяцей з удзелам кіраўніка дзяржавы, якое адбудзецца 27 снежня ў Палацы Рэспублікі. Праграма свята прадугледжвае яскравае казаннае музычна-сцэнічнае шоу з удзелам лепшых творчых калектываў краіны і ўручэнне яго ўдзельнікам падарункаў ад імя Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь. На галоўную ўзвіжку ўдзельнікі запрашаны 2370 дзяцей ва ўзросце ад 8 да 14 гадоў з розных рэгіёнаў Беларусі: гэта дзеці-сіроты і дзеці, якія засталіся без бацькоўскай апекі, дзеці, якія выхоўваюцца ў атычужаным і прыёмным сем'ях, пераможцы міжнародных, рэспубліканскіх і рэгіянальных алімпіяд, творчых конкурсаў, фестываляў, спартыўных спаборніцтваў і дзеці, якія дасягнулі поспехаў у грамадскай рабоце. З 26 па 28 снежня ўдзельнікам свята будзе прапанавана экскурсіі па сталіцы, наведванне Нацыянальнай бібліятэкі, Беларускага дзяржаўнага шырка і забаўляльнай праграмаў у Мінскім дзяржаўным палацы дзяцей і моладзі.

З 26 па 30 снежня навагоднія дабрачынныя свята з удзелам старшыня аблвыканкамаў і Мінгарвыканкама адбудуцца ва ўсіх абласных цэнтрах і ў беларускай сталіцы. Аналагічныя мерапрыемствы пройддуць ва ўсіх раённых і гарадскіх аддзяленнях кіраўнікоў мясцовай улады. Таксама не застануцца ў баку ад дабрачыннай акцыі ўсе дзяржаўныя арганізацыі, падпарадкаваныя беларускаму ўраду, канцэрны, банкі, грамадскія аб'яднанні, прадстаўніцкія ўстановы вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай школы-інтэрнаты, дзіцячыя дамы, дзіцячыя бальніцы, сацыяльна-прагматычныя і спецыяльныя навучныя-выхавальныя ўстановы і цэнтры карэкцыйна-развіццёвага навучання і рэабілітацыі.

Надзея НІКАЛАЕВА.

«ЦУДЫ НА РАЖСТВО»

На тэрыторыі Мінскай вобласці з 1 снежня 2007 года па 7 студзеня 2008 года ажыццяўляецца праект «Цуды на Ражство», у якім бярэць удзел усе тэрытарыяльныя структуры БРСМ і піянерскай арганізацыі пры падтрымцы адрэала на справы моладзі і адрэала культуры Мінаблвыканкама.

Новы год — самае доўгачаканае і цудоўнае свята, асабліва для дзяцей. Аднак, на жаль, ёсць яшчэ шмат дзяцей, якія па вольнай абставіне вымушаны сустракаць Новы год без сямейнай цэльнасці, без увагі з боку блізкіх людзей. Мы ў гэты перадавагодні дні павінны зрабіць як мага больш добрага і светлага для выхаванцаў дзіцячых інтэрнацыйных устаноў, падарыць дзецям свята, — лічыць першы сакратар Мінскага абласнога камітэта БРСМ Руслан Трухан.

Сімавал праекта была выбрана чырвоная рукавічка з сімволікай БРСМ і піянерскай арганізацыі, якая атрымлівае імкненне моладзі аддаць часцінку свайго клопа і акружыць клопатам людзей, якія патрабуюць увагі ў навагоднія і калядныя свята.

Цацкі, кнігі, спартыўны інвентар, канцэрныя тавары, настольныя гульні — гэтыя падарункі будзе збіраць удзельнікі праекта для выхаванцаў інтэрнатаў, дзяцей са шматдзетных і малазабеспечаных сем'яў, каб падарыць напярэдадні Калядаў.

У прыватных арганізацыях саюза моладзі і піянерскіх дружных колах удзельнікі праекта пачалі вырабляць сімвалічныя «чырвоныя рукавічкі» з навагоднім пажаданнямі, якія потым упрыгожваюць навагоднія ёлкі ў дзіцячых дамах, школах-інтэрнатах, дамах для састарэлых і інвалідаў. Ужо з пачатку снежня ў раённых камітэтах БРСМ пачалі працаваць маладзёжныя інчалі і сэрвісныя службы дастаўкі. Азнікомі людзям валонцеры БРСМ і піянерскай арганізацыі гатовы аказваць дапамогу па гаспадарцы, дастаўляць дамоў продукты, кнігі, пакупкі з раённых калядных кірмашоў.

У рамках праекта з 15 снежня па 7 студзеня сумесна з радыёстанцыяй «Мінская хваля» пройдзе акцыя на лепшае навагодняе віншаванне, а юнакі з артыстычным здольнасцямі рытуку творчыя праграмы для дзяцей, якія будуць знаходзіцца ў навагоднюю ноч у прыёмніках-размеркавальніках.

Абласное свята «Цуды на Ражство» пройдзе 6 студзеня 2008 года ў Слуцку. Выхаванцам Слуцкага дзяржаўнага сацыяльна-педагагічнага цэнтру, аддзела дзіцячага сацыяльнага прытулку, школы-інтэрната, дзесяці-інвалідаў будзе перададзена большая частка падарункаў ад актывістаў БРСМ і піянерскай арганізацыі Мінскай вобласці. Дзеці атрымаюць навагоднія падарункі, а таксама будуць запрашаны на тэатрылізацыю паказу і забаўляльную танцавальную праграму. Сяргей КУРКАЧ.

«МАЛАДАЯ МІНШЧЫНА — З ЛЮБОЮ ДА РОДНАГА КРАЮ»

У Дзяржынску пад такім дэвізам адбыўся чарговы прыпынак Мінскага абласнога маладзёжнага марафону. У рамках марафону праішоў фестываль камандаў КВЗ сярод моладзі Маладзечна, Стоўбцаў і Дзяржынска, конкурс юных інспектараў дарожнага руху, эстафета сярод дапрывольных моладзі, а таксама ўрачыстае ўзнагароджанне самых актыўных маладых людзей Дзяржынскай зямлі і канцэрт з удзелам Паліны Смолавай і творчых калектываў раёна.

Марына БЕГУНKOBA. Фота аўтара.

Слуцкім Афінам — 390 год

Дакладна вядома, што 20 мая 1617 года Януш VI Радзівіл, які ў гэты час стаў поўным гаспадаром Слуцкага княства, выдаў грамаду аб заснаванні ў горадзе рэфармацарскага храма і вычлішча пры ім. Так бы пакладзены пачатак навукальным установам Беларусі.

Спачатку гэта былі драўляныя пабудовы з інтэрнатам, у якіх вучылася 60 вучняў. У 1630 годзе вучылішча атрымала статус гімназіі. Новы корпус пабудаваны ў 1829—1840 гг. архітэктарам Каралям Падчасынікам.

Як вядома са шматлікіх крыніц, статуты гімназіі прадугледжвалі вельмі глыбокае і разнастайнае навучанне (вучылі тут некалькі замежных моў, рускую славеснасць, матэматыку, геаметрыю, гісторыю, географію, музыку, малюванне, чыстапісанне, рыторыку, заканадаўства, этыку, фізкультуру).

Вялікі ўклад у станаўленне і развіццё Слуцкай гімназіі ўнеслі выдатныя педагогі XVII стагоддзя Андрэй Дабжанскі, Андрэй Музыніус, Рэйчальд Адаміс.

Пры гімназіі была вельмі багатая бібліятэка, выпісаліся газеты і часопісы — больш за 20 назваў. Слуцкая гімназія славілася за межамі Беларусі. Вучыліся тут, вядома, пераважна дзеці заможных людзей. Для вучняў былі ўстаноўлены стывендыі, сярод якіх і стывендыя імператара Аляксандра. Навучальная ўстанова ўвесь час служыла вялікай асветніцкай моцы, справе адукацыі, а гэта значыць, садзейнічала росквіту краіны.

Стагоддзі — дастатковы тэрмін, каб ацаніць, колькі зрабілі для навукі, культуры, мастацтва выпускнікі школы. З яе сцен выйшлі філосаф і паэт Анатоль Белабоцкі, Ілля Капеевіч — адзін з першых асветнікаў, пісьменнік Антон Пяткевіч (Адам Плуг), класік айчыннага акаўшэрства Антон Красоўскі, беларускі пісьменнік-драматург Альгерд Абуховіч-Банданьні, выдатны фалькларыст Даленга-Хадакоўскі, канструктар касмічных ракет, лаўрэат Ленінскай прэміі, Герой Сацыялістычнай Працы, доктар тэхнічных навук Сямён Косберг, кіраў-

нік Маскоўскай абсерваторыі пры МДУ, вынаходнік фотаметрыі, адкрывальнік серабрыстых аб'ектаў Вітоль Цараскі, пісьменнік Язэп Дыла.

Кастрычніцкая рэвалюцыя ўнесла свае характэрныя ў жыццё гімназіі. Упершыню за 300 гадоў свайго існавання Слуцкая гімназія (у гэты час ужо сямігадовае школа) адчыніла дзверы для дзяцей рабочых і сялян для бесплатнага навучання.

У 1923 годзе ў час летніх канікулаў у школе працавалі настаўніцкія курсы, на якіх чыталі лекцыі Якуб Колас. Сваіх слухачоў ён пазнаваў з яшчэ не надрукаванай паэмай «Новая зямля».

Змрочная старонка ў жыцці школы — гады Вялікай Айчыннай вайны. Ужо 26 чэрвеня горад занялі фашысты, і адразу ў будынку школы размясціліся нямецкія шпіталь. У 1944 годзе акупанты пакінулі будынак напалову разбураным. Але ж былі страты значна больш цяжкія, балючыя — жыцці тых настаўнікаў і вучняў, якія абарвалі вайна. У 1987 годзе па ініцыятыве выпускнікоў 1941 года на школьных дзверы ўзведзены помнік загінулым — даніна глыбокай памяці аб педагогах, выпускніках школы, якія пайшлі абараняць Айчыну і не вярнуліся.

У цяперашняй гімназіі створаны ўсе ўмовы для плённага навучання. 93 працэнты педагогаў маюць вышэйшую ці першую катэгорыю, а чатыры чалавекі — лаўрэаты Спецыяльнай прэміі Прэзідэнта краіны: настаўнікі У.А. Жук, Т.А. Варанцова, А.М. Дыдышка, дырэктар гімназіі Л.В. Ермакова. Вучні гімназіі становяцца пераможцамі раённых, абласных, рэспубліканскіх алімпіяд. Нікіта Леснік, Іван Мацельскі, Віктар Гвоздзь, Маша Ермаковіч атрымалі медалі на алімпіяды міжнароднага ўзроўня. Нядарна Слуцкая гімназія заняла першае месца ў абласным спаборніцтве па стварэнне аптычна-навуковай умоў для развіцця і ўдасканалення адукацыі ў вобласці.

Васіль ЦІШКЕВІЧ, навуковы супрацоўнік Слуцкага краязнаўчага музея.

Абітурыенты-2008

КОНКУРС & ПРАХАДНЫ БАЛ

Рэспубліканскі цэнтр професійнай арыентацыі моладзі прааналізаваў інфармацыю аб выніках прыёму ў вышэйшай і сярэдняй спецыяльнай установы Мінска на дзённую бюджэтную форму навучання.

У сталічных ВНУ на вяршыні аказаліся «Дызайн (камунікатывы дызайн)» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 14,8 чалавек і «Выяўленчае мастацтва. Камп'ютарная графіка» Беларускага дзяржаўнага педагагічнага ўніверсітэта імя М. Танка — 14,2. Другое месца — у «Псіхалогіі (метадалогія і метады псіхалагічнага даследавання)» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (13), на трэцім месцы — «Сацыяльная педагогіка (выхаваўчая работа ва ўстановах сацыяльна-культурнай сферы)» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта культуры і мастацтваў (12,2). Ніжэй размяшчаюцца «Акцёрскае майстэрства (акцёрскае майстэрства драматычнага тэатра і кіно)» і Беларускай дзяржаўнай акадэміі мастацтваў — 11,8, «Бухгалтарскі ўлік, аналіз і аўдыт (у знешнеэканамічнай дзейнасці)» ў Беларускам нацыянальным тэхнічным ўніверсітэце — 11,75, «Культуралогія (менеджмент сацыяльнай і культурнай сферы)» ў Беларускам дзяржаўным ўніверсітэце культуры і мастацтваў — 11,6, «Міжнароднае права» ў Беларускам дзяржаўным ўніверсітэце — 11.

Самыя высокія праходныя балы назіраліся па спецыяльнасцях «Сусветная эканоміка» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 36,3, «Лінгваукраіназнаўства» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 36,0 (горад)/337 (вёска), «Сучасная замежная мова (пераклад)» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 357(горад)/311(вёска), «Міжнародная

адносіны» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 35,6, «Менеджмент (у галіне міжнароднага турызму)» Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 35,5. Самыя высокія конкурсы ў сярэдніх спецыяльных навукальных установах Мінска (на падставе агульнай базавай адукацыі) назіраліся сёлета па спецыяльнасцях «Архітэктара» ў Мінскім дзяржаўным архітэктурна-будаўнічым каледжы (12,35), «Цырульніцкае майстэрства і дэкарэтыўная касметыка» ў Мінскім дзяржаўным тэхналагічным каледжы (10,7), «Правазнаўства» ў Юрыдычным каледжы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта (10,7), «Праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» ў Мінскім дзяржаўным вышэйшым радыётэхнічным каледжы (9,6), «Мастацтва эстрады (спевы)» ў Мінскім дзяржаўным каледжы мастацтваў (7,2).

Самыя высокія конкурсы ў сярэдніх спецыяльных навукальных установах Мінска (на падставе агульнай сярэдняй адукацыі) зафіксаваны на спецыяльнасцях «Жываліс (станкавы жываліс)» ў Мінскім дзяржаўным мастацкім вучылішчы імя А.К. Глебава — 11 чалавек на месца, «Правазнаўства» ў Юрыдычным каледжы Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 7,96, «Банкаўскае справа» ў Мінскім дзяржаўным фінансава-эканамічным каледжы — 5,88, «Дызайн (тыпаграфіка)» ў Мінскім дзяржаўным мастацкім вучылішчы імя А.К. Глебава — 5, «Фінансы (страхаванне)» ў Мінскім дзяржаўным фінансава-эканамічным каледжы — 4,68.

Самыя высокія праходныя балы ў сярэдніх спецыяльных навукальных установах (на аснове агульнай базавай адукацыі) назіраліся па спецыяльнасцях «Сучасная замежная мова (англійская, нямецкая)» Мінскай дзяржаўнай

лінгвістычнай гімназіі-каледжа № 24 — 18 (без уліку сярэдняга бала дакумента аб адукацыі), «Замежная мова (англійская, нямецкая)» Мінскай дзяржаўнай лінгвістычнай гімназіі-каледжа № 24 — 16 (без уліку сярэдняга бала дакумента аб адукацыі), «Цырульніцкае майстэрства і дэкарэтыўная касметыка» Мінскага дзяржаўнага тэхналагічнага каледжа — 23,5, «Праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» Мінскага дзяржаўнага вышэйшага радыётэхнічнага каледжа — 22,9(горад)/22,8(вёска), «Сеткі тэлекамунікацый (тэхнічна-эксплуатацыйны сетак тэлекамунікацый)» Вышэйшага дзяржаўнага каледжа сувязі — 22,7(горад)/22(вёска).

Самыя высокія праходныя балы ў сярэдніх спецыяльных навукальных установах (на аснове агульнай сярэдняй адукацыі) склаліся па спецыяльнасцях «Правазнаўства» Юрыдычнага каледжа Беларускага дзяржаўнага ўніверсітэта — 241(горад)/237(вёска), «Банкаўскае справа» Мінскага дзяржаўнага фінансава-эканамічнага каледжа — 230(горад)/215(вёска), «Фінансы (падаткі і падаткаабкладанне)» Мінскага дзяржаўнага фінансава-эканамічнага каледжа — 222(горад)/213(вёска), «Маркетывы» Мінскага дзяржаўнага архітэктурна-будаўнічага каледжа — 221(горад)/220(вёска), «Праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» Мінскага дзяржаўнага вышэйшага радыётэхнічнага каледжа — 216, «Бухгалтарскі ўлік, аналіз і кантроль» Мінскага дзяржаўнага фінансава-эканамічнага каледжа — 216(горад)/210(вёска), «Праграмае забеспячэнне інфармацыйных тэхналогій» Мінскага дзяржаўнага вышэйшага радыётэхнічнага каледжа — 216.

Святлана БАРЫСЕНКА.

ІМГНЕННЫ НАТОЎПУ

Ён можа аб'яднаць шматсэнсоўнасць з абсурдам, сур'езнасць з веселасцю, паўсядзённасць з незвычайнасцю. У адно імгненне, у адным натоўпе. Два словы ў адным: флэшмоб. Калі пераключаць з англійскай мовы, атрымаем: Flash Mob — «імгненны натоўп». Недзе ў горадзе на адно імгненне некалькі людзей становяцца аднадумцамі і нават, можна сказаць, супрацоўнікамі. Яны ў адну хвіліну пачынаюць рабіць адно і тое ж, а праз нейкі час так жа нечакана разыходзяцца. Як гэта патлумачыць?

Сярод маіх знаёмых знайшліся і тыя, хто таксама арганізоўваў і арганізоўвае гэтыя акцыі. З імі я і пагутарыла аб феномене флэшмоба. Восць некаторыя меркаванні.

Тацяна, 2-і курс, Гомельскі дзяржаўны ўніверсітэт імя Ф. Скарыны:

— Я пачала ладзіць флэшмобы як толькі паступіла. Самы першы не атрымаўся (смяецца): сабралася толькі пяць чалавек, а гэта не натоўп — ніхто і не звярнуў на нас увагі. На другі прыйшло каля дзесяці чалавек. Ідэя была ў тым, што хлопцы павінны былі прывязваць вярвоўкі да сябе дзячэп, якіх кахаюць. Людзі ў парку з цікаваасцю за намі назіралі, нават фатаграфавалі. Мне здаецца, што гэтая форма актыўнасці зусім не шкодна. Мы не рабілі палітычных акцый, нікому не перашкаджалі. Для мясца будучыя запрошаны на тэатрылізацыю паказу і забаўляльную танцавальную праграму. Сяргей КУРКАЧ.

магчыма проста здзіўляць людзей, без аніякага сэнсу і падтэксту. Можна, мы ўжо наогул развучыліся здзіўляцца?..

Антон, 3-і курс, Беларускае дзяржаўнае ўніверсітэт:

— Свой першы флэшмоб я зладзіў у 10-ым класе, у сваім горадзе: мы раскрасілі парасоны ў сонечны дзень каля ўнівермага. Было весела. У Мінску толькі два зладзіў. Першы раз у метро ба-

наны елі, а другі — сталі на праспекце Незалежнасці, нібыта аўтастоп едзе, на паперы называю гароду напісалі. Але людзей было няшмат — толькі сябры. Напаўна, я дрэнны арганізатар (смяецца). Навошта гэта наогул трэба? Людзей здзіўляць, сябе паказваць. Натоўп з'явіўся — натоўп знік. Ходзіш, ходзіш, а тут, напрыклад, на плошчы людзі шуркі завязваюць... Калі сур'езна, то

флэшмобам: часу няма. Каб добра арганізаваць флэшмоб, насамрэч, трэба шмат часу, а я вучуся і працую. Спадаюся, што змайму назіраць акцыі меабраў у горадзе. Алег, Магілёў, 26 гадоў, ме-неджар:

— Мне было цікава ўдзельнічаць у акцыях флэшмоба, а яшчэ цікавей і я арганізоўваць. Але зараз рытуку да вяслела, таму мне не да смеху. Аднак, мне здаецца, як хутка флэшмоб уварваўся ў нашае жыццё, так жа хутка з яго і выйшаў. Нібыта пагулялі з новай цацкай, але яна надакучыла — і на я заблыта. Пакуль яго рамкі не пашырылі да рамак акцыі з палітычным, сацыяльным падтэкстам, усё было добра. Таму мне сёння шкада флэшмоба як

флэшмоб не можа мець ніякіх мэтаў. Пасля таго, як яго сталі выкарыстоўваць з палітычнымі мэтамі і ідэямі, спраўдзіць флэшмоб знік. Нават на адным з сайтаў, прысвечаных флэшмобу, з'явіўся надпіс: «Флэшмоб памёр».

Я бачым, флэшмоб можа аб'яднаць не толькі шматсэнсоўнасць з абсурдам, сур'езнасць з веселасцю, паўсядзённасць з незвычайнасцю, але і зусім незнаёмых людзей дзеля некалькіх хвілін. З'явіўся флэшмоб (ёсць розныя варыянты напісання — разам, праз злучкі і ў два словы, — слова яшчэ не адаптавалася канчаткова ў беларускую і рускай мовах) у Амерыцы. Амаль адразу быў распрацаваны спіс правілаў, па якіх гэтыя акцыі праходзяць. Напрыклад, удзельнікі не павінны смяяцца і размаўляць адзін з адным. Нельга зацягваць дзеянне — яго разлічана толькі на некалькі хвілін. З сабой неабходна мець нейкі дакумент, які пацвярджае асобу. Першая акцыя прайшла ў Нью-Йорку ў маі 2003 года. І адразу флэшмоб набывае папулярнасць. У Мінску першая акцыя прайшла праз некалькі месяцаў на Камаўскім рынку. З таго часу стаўленне да флэш-

Флэшмоб «Аўтастоп» на праспекце Незалежнасці, Мінск.

ГІСТОРЫЯ АБ ТЫМ, ЯК ПЛАТНІК СТАЎ БЮДЖЭТНІКАМ

Апошнім часам з'явіліся чуткі, што можа павысіцца плата за навучанне ў ВНУ. Справа ў тым, што сума, якую зараз студэнты плацяць за адукацыю, складае толькі 58 працэнтаў ад розных выдаткаў на навучанне.

Цікавы той факт, што колькасць студэнтаў-платніцаў за апошнія гады істотна ўзрасла. Паводле даных Міндадукацыі, сёлета на умовах аплаты ў дзяржаўнага ВНУ прынята 44,8 тыс. чалавек, што на 9,3 працэнта больш у параўнанні з мінулым годам. У недзяржаўнага ВНУ залічана 14,5 тыс. чалавек, што амаль на 40 працэнтаў больш, чым у 2006 годзе. Паступова мы ідзем да таго, што адукацыя ў краіне стане, па большай частцы, платнай. Але шматлікія платнікі жадваюць стаць бюджэтнікамі. І, вяртаючы, гэта цалкам магчыма, вапраць толькі захавець гэтага і прыкласці сякія-такія намаганні.

Варыянт першы. Вучыцца на «выдатна». У такім разе можна разлічваць на паніжэнне аплаты. Усё залежыць ад сярэдняга бала, мінімальнага атрыманай адзнакі за іспыт і шэрагу іншых прычын. Вядома, для таго, каб знізіць аплату, варта папрацаваць. Пагадзіцца, вельмі праблематычна вучыцца на выдатна. Калі студэнт не атрымаў высокія балы за іспыты, тады ёсць яшчэ адзін варыянт. Гэта — перапастанупленне з платнай на бюджэтную форму навучання. Менавіта аб гэтым і пойдзе размова ў матэрыяле.

Умяне ўжо быў падобны вопыт перапастануплення. З вялікім задавальненнем падзяляюся з вамі сваімі ведамі. Уступныя іспыты — гэта латарэя. Прычым ніколі не ведаеш, што табе выпадае. Можна пашанцаваць, а можа і не вельмі. Вядома, многае залежыць ад падрыхтоўкі. Але не усё. Гаворачы жа, што, маўляў, зоркі не сышліся. Так адбылося і са мной. У момант майго пастануплення поспех адвярнуў ад мяне. У выніку мне хпіла балаў на пастанупленне толькі на платную форму навучання. Што зробіш... Усё-ткі БДУ — гэта прэстыж, брэнд... «Лепш у Белдзяржуніверсітэце на платным аддзяленні вучыцца, чым у якой-небудзь іншай установе бясплатна!» — скажуць мяне прычельцы. Тады я з ім цалкам пагаджуся.

Такім чынам, я студэнт дзённага аддзялення. На першым жа арганізацыйным зборы было скажана, што студэнты-платнікі коштаюць усё магчымае знізіць кошт навучання. Трэба толькі здаць сесію на «выдатна» або паспрабаваць перапастанупіць. Гэта ўсяляла надзею. Асабіста я вырашыў

Але нічога, у мяне ж быў яшчэ адзін запасны варыянт — перапастанупленне. Не магу сказаць, што так ужо старанна рытукаваўся да цэнтралізаванага тэсціравання. Ды і я можа быў неадарваць належнае ўвагу падрыхтоўцы да іспыту, калі на працягу навучальнага года даводзілася займацца падрыхтоўкай да семінараў. А на гэта трацілася вельмі шмат часу. Да таго ж трэба было рытукавацца да летняй сесіі. Так і атрымалася, што тры дні запар у мяне было па выпрабаванню: тэсціраванне па мове, гісторыі Беларусі і іспыт па нямецкай ва ўніверсітэце. А гэта вельмі складана. Увесь на нервах, не спіш, не ясі... Потым выкананне самога тэста. Прыходзіць дахаты ак выціснуты лімон. Часу, каб адпачыць, няма, таму што заўтра іспыт ва ўніверсітэце.

Здаў я тэсціраванне, летнюю сесію і з'ехаў да сябе на малую радзіму ў Віцебскую вобласць. Лета, адпачынаць... І нежак я цалкам забыўся на перапастанупленне. Успамінаю ў канцы ліпеня. Гляджу ў Інтэрнэце вынікі тэсціравання. Балы аказаліся надзвычайна высокімі.

Здаў я тэсціраванне, летнюю сесію і з'ехаў да сябе на малую радзіму ў Віцебскую вобласць. Лета, адпачынаць... І нежак я цалкам забыўся на перапастанупленне. Успамінаю

Экстрэмальныя гульні

«ПРАЕКТ ДАПАМОГ МНЕ НАНОЎ РАСКРЫЦЬ СВАЮ СЯМ'Ю»

У Глыбоцкім раёне набліжаецца да свайго лагічнага завяршэння сямейны сельскагаспадарчы праект «Уладар вёскі», які доўжыўся больш за паўгода і пра які мы шмат расказвалі нашым чытачам. На 15 снежня запланаваны фінал гульні, пад'ядзенне вынікаў. І хоць у прыцэлі лідары праекта вызначыліся ўжо даўно, сёння мы вырашылі не спыняцца менавіта на гэтым — саборніцкім моманце. Па вялікім рахунку, і гэта могуць пацвердзіць практычна ўсе ўдзельнікі гульні, конкурсы, выпрабаванні, жаданне перамагчы ў тым ці іншым этапе-конкурсе толькі надавалі праекту вастрывы, вяселіцы, хваляванню і г.д. Галоўным было зусім іншае — умацаванне сямейных традыцый і пераможцы пакаленняў, наладжванне і умацаванне кантактаў паміж вясковай і гарадской моладзю, выхаванне нейкіх агульначалавечых якасцяў. Ці ўдалася задумка, ці атрымалася — у больш шырокай сэнсе слоў — сям'ям найперш зазірнуць у «саміх сябе», убацьчы ў сваіх блізкіх тое, што раней не трапіла ў поле зроку? Як усё гэта выглядала збоку? Мы проста вырашылі даць слова самім удзельнікам праекта, яго арганізатарам, кіраўнікам гаспадарак, дзе праходзілі канкрэтныя конкурсы. Усім задалі аднолькавае пытанне: хто сабаіста вяс, вайшай сям'і найбольш запомнілася падчас узделу ва «Уладары вёскі»?

Сям'я Сурвілаў: муж Сяргей — ваеннаслужачы в/ч 7404, жонка Вольга працуе старшым рэгістратарам у глыбоцкай раёнальнай, сыны Уладзіслаў сёлета пайшоў у 1-ы клас. На рахунку сям'і — тытулы «Уладар малака» і «Уладар хутара». **Расказвае Сяргей:** — Запомнілася ўсё. Падрыхтаваны мы былі да ўсіх этапаў, бо, хоць і жывём у горадзе, родам з вёскі. Прынамсі, жонка раней карову дала. Сын дапамагаў ва ўсім. Многія сям'і мы раней не ведалі, пазнаёміліся менавіта на праекце. Што думаем наконік лідарства? Не (*смяецца*), мы і па балах, і па адчуванні ў «залатой сярэдзіне».

Старшыня СВК «Залатая падкова» (вёска Бабчыні) Анатоль Пачэпка (на базе гаспадаркі ў ліпені праходзіў 5-ы этап гульні — «Вострая каса»): — Прыемна здзівіў сам настрой, жаданне ўдзельнічаць у праекце перамагчы, быць лепшымі не фармальна, а па-спраўдзанаму. Мы ім кося, «бабкі» сабралі, прымыслілі кося быць, надзелі аякроліні — працавалі яны ў поце твару (*смяецца*), пры тым, што сярод касцоў было нямаля гараджан. Каслі ўдзельнікі аднагодова травы, мы потым сабралі зялёную траву і аддалі на корм коням. Мы іх разводзім з 1992 года: і спартыўныя пароды, і прагучныя, і арыгінальных масцей, якія найперш карыстаюцца попытам за мяжой: ворана-негія, бланка-негія. Зараз у нас недазе 120 коней. Дык мы ўдзельнікам і канкур паказалі, і пакаталі на конях, да месца саборніцтваў на іх жа ўсіх даставілі. Карыснае, я вам скажу, мерапрыемства было: і праца, і адпачынак. Які на свята сабралася шмат людзей, хоць, памятаю, і дожджк тады быў.

Сям'я Рачыцкіх: муж Віктар працуе на Падсвільскім заводзе харчовых прадуктаў, жонка Зоя — знаходзіцца ў водпуску на догляду дзіцяці, сыну Яўгену — 12 гадоў. Завявалі тытул «Уладар касы». **Гаворыць Зоя:** — Мы — прымённая сям'я. На жаль, удзельнічалі не ва ўсіх этапах — не атрымліваліся. У прыцэлі, уся праца падчас конкурсу для нас звыклая. Не, касіў і завяваў тытул муж, я стаяла-хварэла побач (*смяецца*). **Сям'я Герасімічэў:** глава Віктар — электрамеханік Полацкай дыстанцыі сігналізацыі і сувязі Беларускай чыгункі, жонка Маргарыта — зааахім СВК «Ломашы-Агра», дачка Настасія 12 гадоў, сыну Яўгену ў снежні будзе 14. У сям'і тытулы «Уладар поля», «Уладар малака», «Уладар хутара». **Прыгавдае Віктар:** — Рыбакі конкурс спадабаўся, нас вельмі добра прымалі, было вясела. Конкурс жніярка памятаю, дзедку кіраўніку СВК «Пятроўшчына» Алене Худцай. Этап з прыгавданнем страў у рускай печы. Падчас выхавання на хутары складала было ўвайсці ў вобраз з мінулага падчас фатасесі. **Дапаўняе сын Яўген:** — Так, на хутары спадабалася.

Напачатку ва ўсіх ежу паабіраўлі, «мабільнікі». Потым мы ў Мосар «жабраваць» хадзілі... Сястра? Не, не расказвала, што ёй больш спадабалася. Можна, конкурс на збору ягад? У бальшчыках у мяне — сябры, ды і ўсяму класу я расказваю, што было на конкурсах. Як мы завявалі столькі тытулаў? Праца звыклая, мы кожны дзень такую выконваем, бо жывём жа не ў гарадской кватэры ў шматпавяржковай.

Дырэктар філіяла «Прошкава» ААТ «Глыбоцкі аграрсервіс» (вёска Прошкава) Мікалай Лаўцэвіч (тут у кастрычніку праходзіў 13-ы этап — «Бабуліна крынка»):

— Спадабалася, што ніводны гаспадар рускай печы, да якога мы звярнуліся па дапамогу, не адмовіў, пусціў удзельнічаць у хату. Каб сустрэць іх, яшчэ большы парадок на вялі (*смяецца*). Падчас саборніцтва даламо гаспадару забараняць, але яны імкнуліся гэта зрабіць, бо многія ж, асабліва гараджане, з печу раней не сутыкаліся. Судзілі на гэта (*смяецца*) вочы, відаць, крыху закрывалі. Ды і падчас прэзентацыі прыгавданнем страў гаспадары вельмі хвалілі сваіх «падпечных» — дагэтуль невядомым ім людзям. Спадабалася, як самі ўдзельнікі адказна падышлі да прэзентацыі, падрыхтавалі фалькларыяны праграмы. Гэта ж ужо быў 13-ы этап, за папярэднія 12 яны ўжо навучыліся артыстычнасцю! Спадабаліся практычна на ўсё сям'і. Ну і, вядома, з пастаўленай задачай яны справіліся — стравы нацыянальнай кухні з рускай печы былі спраўды смачныя.

Сям'я Пашковіч: муж Анатоль — вадзіцель у філіяле ААТ «ААБ Беларускабанк», жонка Алена — павар у дзіцячым сацыяльным прытулку, сыну Уладзіславу 10 гадоў, дочкам Карыне і Маргарыце — адпаведна 5 і 2 гады. У сям'і тытулы «Уладар ягад», «Уладар сярпа», «Уладар сякеры». **Гаворыць Алена:** — Самае цікавае для нас, напэўна, конкурс на хутары, які «жабраваць» хадзілі... Сын увесь час з намі ўдзельнічаў у саборніцтвах: і жыта дапамагаў жаць, і ягады мы з ім разам збіралі. І ў конкурсе дрывакоўскай мы ўтройні ўдзельнічалі: мы бярэвно пілілі, сын яго трымаў, муж сек, сын адносіў, я складала дрывы. Цікава ўвогуле было, хоць і даводзілася з-за гульні на рабочы часам падмаджаць. Але мы ні пра што не шкадуем. Хоць, можа, часам, на наш погляд, судзілі і не зусім справядліва лічылі наш штрафныя балы, напрыклад, яны ў конкурсе па разбіранні птушкі. А так толькі шостае месца ў ім занялі. А ўвогуле мы ішлі на праект не з мэтай перамагчы, а проста паўдзельнічаць, сябе, як кажуць, праверыць.

Дырэктар народнага сямейнага клуба «Вострая разумення» маладзёжнага цэнтру аддзела адукацыі **Сяргей РАСОЛЬКА, Фота Марыны ГАРАПОВІЧ:** — Праект праішоў так, як ён і ўяўляўся першапачаткова. Асабіста для мяне падчас яго правядзення было два найбольш яркіх момантаў. Гэта выхаванне на хутары — ролева гульня, якую мы праводзім заўсёды і якая падабаецца ўсім удзельнікам. Другі момант звязаны з гэтым жа этапам — ратрафактывам. Я паспрабаваў сабе ў новай ролі, было нават крышчак страшнавата. Ратрафактывы дзямкі даводзілася рабіць і раней, звычайна, можна сказаць, справа. А тут рэтра, спецэфект... А потым 50 работ фармата А4 былі прадстаўлены на выстаўцы, якая прыцягнула ўвагу.

Сям'я Грабко: жонка Таццяна — выхавальніца ў дзіцячым сацыяльным прытулку, муж Рыгор — рабочы ПУП «Каагандаль», дочкам Ірыне і Аліне — па 9 гадоў. У сям'і тытулы «Уладар сярпа», «Уладар рамяства». **Дзеліцца ўспамінамі Таццяна:** — Увогуле ў нас чацвёрта дзіцяці, ёсць нават унукі. Сыну Максіму 23 гады, дачка Сабіне — 20, аднак, паводле правілаў праекта, у гульні маглі браць удзел толькі дзеці да 18 гадоў. Таму разам з намі саборнічалі з іншымі сям'ямі дочки Ірыня і Аліна. І па 9 гадоў, Ірыня — наша прымённая дачка.

А самы незабыўны (*смяецца*) для нас этап — першы. На ім мы занялі 10-е месца з 12 магчымых. Гэта калі бульбу саджалі. Муж з Украіны, я сама з Крымы, раней мы з гэтай работай амаль што і не сутыкаліся. А тут — муж за плугам! Так што ўражанні, адраэналіну, вы не паверыце, было праз край. А ўвогуле я за час праекта, можна сказаць, наогул раскрыла свайго мужа, нашу сім'ю. Галы два таму мы пачалі, можна сказаць, новае жыццё. Дзякуючы і праекту ў тым ліку ўсе мы зразумелі, што ёсць сям'я, што многае можна і трэба рабіць разам. Аліна на адным з апошніх этапаў — фатаконкурс — плакала: «Мама, я не хачу, каб усё гэта закінута было». Галоўнае, што аднак, падчас праекта былі цудоўныя зносіны — паміж намі, з іншымі сям'ямі. Хоць часам і працы было шмат, праблематычна было вяртацца на гульню, але нам гэта ўда-

валяся. Пра патрачаны час мы ніколі не шкадуем, шкадуем, што ўсё ідзе да завяршэння. Дзякуючы нашым ніводнага этапа не прапусцілі. Маты перамагчы мы не ставілі. Хоць, калі шыра, было б няблагодзі перамагчы. Цікава было назіраць за больш малымі сям'ямі, якія ўжо раней удзельнічалі ў падобных праектах. Я думаю, што менавіта і праз такія гульні трэба прыцягваць моладз да зноснай выхавання. А што асабіста да мяне, ды я яшчэ адна нядарна нядарна была ўжэўнена — ніколі ў жыцці не буду ўдзельнічаць у такім кшталту экстрэмальных гульнях.

Першы сакратар Глыбоцкага райкама БРСМ, адзін з арганізатараў «Уладары вёскі» Людміла Чобан: — Скажу шчыра, спадабаліся абсалютна ўсе конкурсы, усё сям'і ўдзельнічалі. Больш за тое, лічу, што праект гэты карысны не толькі для моладзі і не толькі для асобна ўзятага Глыбоцкага раёна, а магчыма, і для ўсёй краіны — як прыклад цікавай арганізацыі вольнага часу людзей, выхавання моладзі, умацавання іх стасункаў з больш старэйшымі пакаленнямі, у шырока сэнсе слоў — выхавання любові да бліжняга.

Што да асабістых уражанняў, дык яскравы след пакінуў конкурс масатажа самадзейнасцю «Камсамол. Беларусь. Бацькаўшчына». На вышнім туні, на мой погляд, была сям'я Пашковіч. Яны, паводле сцэнарыя, увесць час хвалілі ад нас, утанаваных Іванаўны дзі Сіпаінаўны, г.зн. ад Марыны Гараловіч і мяне, бо мы іх прымушвалі выконваць песні, прыпеўкі і г.д. З гэтай задачай яны справіліся бліскуча, праўда, мабыць крыху стаміліся (*смяецца*). Сям'я Свіленкаў цудоўна паказала БРСМ праз 20 гадоў: ідзе пленум, згадваюцца знаёмыя ідэі, прозвішчы... Спадабаўся кулінарны конкурс, асабліва тое, як незнаёмыя людзі — гаспадары печу і члены БРСМ з імя вясковай моладзі, якія павіны былі сачыць за захаваннем правілаў этапу сям'ямі ўдзельнікамі — ставіліся да незнаёмых ім людзей, хваліліся за іх. Апошня так блізка ўспрымаў падзеі, што казалі: «Усё роўна менавіта «наша сям'я будзе самай лепшай».

Што да асабістых уражанняў, дык яскравы след пакінуў конкурс масатажа самадзейнасцю «Камсамол. Беларусь. Бацькаўшчына». На вышнім туні, на мой погляд, была сям'я Пашковіч. Яны, паводле сцэнарыя, увесць час хвалілі ад нас, утанаваных Іванаўны дзі Сіпаінаўны, г.зн. ад Марыны Гараловіч і мяне, бо мы іх прымушвалі выконваць песні, прыпеўкі і г.д. З гэтай задачай яны справіліся бліскуча, праўда, мабыць крыху стаміліся (*смяецца*). Сям'я Свіленкаў цудоўна паказала БРСМ праз 20 гадоў: ідзе пленум, згадваюцца знаёмыя ідэі, прозвішчы... Спадабаўся кулінарны конкурс, асабліва тое, як незнаёмыя людзі — гаспадары печу і члены БРСМ з імя вясковай моладзі, якія павіны былі сачыць за захаваннем правілаў этапу сям'ямі ўдзельнікамі — ставіліся да незнаёмых ім людзей, хваліліся за іх. Апошня так блізка ўспрымаў падзеі, што казалі: «Усё роўна менавіта «наша сям'я будзе самай лепшай».

Што да асабістых уражанняў, дык яскравы след пакінуў конкурс масатажа самадзейнасцю «Камсамол. Беларусь. Бацькаўшчына». На вышнім туні, на мой погляд, была сям'я Пашковіч. Яны, паводле сцэнарыя, увесць час хвалілі ад нас, утанаваных Іванаўны дзі Сіпаінаўны, г.зн. ад Марыны Гараловіч і мяне, бо мы іх прымушвалі выконваць песні, прыпеўкі і г.д. З гэтай задачай яны справіліся бліскуча, праўда, мабыць крыху стаміліся (*смяецца*). Сям'я Свіленкаў цудоўна паказала БРСМ праз 20 гадоў: ідзе пленум, згадваюцца знаёмыя ідэі, прозвішчы... Спадабаўся кулінарны конкурс, асабліва тое, як незнаёмыя людзі — гаспадары печу і члены БРСМ з імя вясковай моладзі, якія павіны былі сачыць за захаваннем правілаў этапу сям'ямі ўдзельнікамі — ставіліся да незнаёмых ім людзей, хваліліся за іх. Апошня так блізка ўспрымаў падзеі, што казалі: «Усё роўна менавіта «наша сям'я будзе самай лепшай».

«ЦЯЖКІЯ» ПАДЛЕТКІ. АДКУЛЬ ЯНЫ?

Надаўна ўсе сродкі масавай інфармацыі рэспублікі паведамлялі аб тым, што ў Гомелі адбылося атручэнне групы непаўналетніх хлопчыкаў і дзяўчынак насеннем раслін — кветак (назва якая — дурман), што ўпрыгожвалі гарадскія клубы. У выніку 34 чалавекі апынуліся на бальнічных ложках, і медыкам давялося прыкласці шмат намаганняў, каб небяспека адступіла. Падлеткі пастаўлены на ўлік у наркалагічным дыспансарах.

У другім выпадку таксама не абышлося без бальніцы, калі ў адной сям'і з Добрушы, у якой усё пяць братоў пазналі лаву падушных, малодшы з іх (падлетак) ударыў у бойцы нажом старэйшага. Гэтыя і іншыя прыклады з'явіліся ў зямлі для размовы нашага карэспандэнта з начальнікам упраўлення прафілактыкі УУС Гомельскага аблвыканкама Яўгенам КРАСНО-ВЫМ.

— Яўген Аляксандравіч, ці не бачыце вы прычыну таго, што здарылася ў абодвух названых выпадках, у дрэнным ці недастатковым выхаванні падлеткаў у сям'ях?

— Яна навідакоў, гэта прычына, бо ўсё закладаецца менавіта ў сям'і. Што выхвааў — тое і атрымаў. Ды каб жа гэта толькі да бацькоў, а так — для ўсяго грамадства, бо ад рознага роду правапарушэнняў і злачынстваў падлеткаў (а мы сёння будзем гутарыць толькі аб іх) церпяць іншыя людзі. 25 працэнтаў асуджаных непаўналетніх выхаваліся ў няўдалых сям'ях.

— Напрошваецца пытанне: як уздзейнічаць на няўдалых бацькоў, якія злосна не выконваюць свае непасрэдныя абавязкі па выхаванні?

Сялета за тры кварталы было выяўлена і пастаўлена на ўлік з усімі вынікаючымі адсюль наступствамі 1811 непаўналетніх правапарушальнікаў і 176 бацькоў, якія сваімі антыграмадскімі паводзінамі садзейнічаюць учыненню рознага роду парушэнняў закона іх дзецьмі. Для параўнання: летась гэтыя лічбы адпаведна былі 1984 і 277.

— Вы можаце назваць раёны, дзе адзначаецца рост падлеткавай злачыннасці?

— Веткаўскі, Добрушскі, Нараўлянскі, Светлагорскі, Акцябрскі, Буда-Кашалёўскі, Жлобінскі, Цэнтральны горада Гомеля, Жыткавіцкі і Лельчыцкі. Сярод моладзі, якая вучыцца ў школах, прафтэхвуцільшых і г.д., праводзяцца дні і гадзіны прававага інфармавання і выхавання, алімпіяды прававых ведаў, абсталяваныя куткі па прававой асвеце. Арганізавана работа кіналекторыяў у аб'явазковых выстүүлэннем супрацоўнікаў інспекцыі на прававую тэматыку.

Наладжана супрацоўніцтва ўстановаў адукацыі, царквы, грамадскіх аб'яднанняў, міліцыі па рэабілітацыі асуджанай моладзі, шэфствам над падлеткамі, якія схлыны да правапарушэнняў. Найбольш цеснае ў іх вярнуў Беларускую праваслаўную царкву ў інспекцыях па справах непаўналетніх адміністрацыі Цэнтральнага і Савецкага раёнаў Гомеля, дзе сваяцэннаслужэцкія праводзяць з падлеткамі, якія знаходзяцца на ўліку ў інспекцыях, і членамі іх сям'яў прафілактычныя гутаркі па месцы жытвання. А ў Брагінскім раёне ў летні перыяд з каталіцкай царквой «Благародзе» арганізаваны палаткавыя лагеры для 15 падлеткаў, што стаяць на ўліку ў інспекцыі.

— Я ведаю, што добра зарэкамендавалі сябе турмыстычныя паходы з узделам так званых цяжкіх падлеткаў з арганізацыяй палаткавых лагерам.

— Яны былі праведзены ў Жыткавіцкім, Хойніцкім, Нараўлянскім, Рагачоўскім, Жлобінскім, Рэчыцкім, Ельскім, Пётрыкаўскім, Брагінскім, Калінкавіцкім, Лоеўскім і Гомельскім раёнах. Падлеткі не толькі асвоівалі іх у навіцы турызму, але і наведвалі музеі, месцы баявой славы, саборнічалі ў розных відах спорту. Было ахоплена 897 падлеткаў, у тым ліку 169 з іх, што знаходзіліся на ўліку ў інспекцыях. І як пад'ядзенне вынікаў указанай работы ў канцы жніўня ў Калінкавіцкім раёне адбыўся абласны турыстычны злёт для падлеткаў. У ім удзельнічала 15 камандаў з агульнай колькасцю 150 чалавек.

Асабліва цяжка заахоўваць непаўналетніх да працы...

— Аналіз крымінальных спраў, завеззеных на непаўналетніх, сведчыць, што больш як 30 працэнтаў удзельнічаў злачынстваў на рахунку тых, хто нідзе не вучыўся і не працаваў. У апошнія гады дзяржаўная служба знадзіста арганізуюе працаўладкаванне такой моладзі і прафесійную дапамогу ёй у выбары той ці іншай спецыяльнасці за дзяржаўны кошт.

3 мая па 1 верасня на тэрыторыі вобласці сумесна з зацікаўленымі ведамствамі праводзіўся комплекс мерапрыемстваў, прадугледжаных спецыяльнай праграмай «Клопата». У ходзе яе наша ўпраўленне і ўпраўленне адукацыі аблвыканкама на базе аздараўленчага комплексу «Ліцейшчына» арганізавала абаронна-спартыўны палаткавы лагер тэрмінам на дзевяць дзён для 20 «цяжкіх» падлеткаў-дзяўчынак. Працавалі таксама ваенна-патрыятычныя лагеры дзённага знаходжання пры патрульных ротах вайсковай часты 5525 у Рэчыцкім і Мазырскім раёнах, у Жлобінскім — на базе вайсковай часты 83469 (чыгуначная воіскі), у Гомелі — на базе прагранатрада.

Эфектыўнасць такой работы з падлеткамі была абмеркавана на калегіі ўпраўлення ўнутраных спраў аблвыканкама, у выніку чаго вырашана меры па павышэнні іх разам з зацікаўленымі арганізацыямі і ведамствамі, у тым ліку і з БРСМ.

Гутарыў Уладзімір ПЕРНІКАЎ.

РАЗНА НА РАФІЕВА

У 9-ю гарадскую клінічную бальніцу Мінска ноччу з мноствам нажахавых раненняў былі дастаўлены тры маладыя людзці, аднаму з якіх урачы ўжо нічым не змаглі дапамагчы.

Паводле даных аддзела інфармацыі і грамадскіх сувязяў ГУУС Мінгарвыканкама, пацярпелыя — 20-гадовы і двое 19-гадовых жыхароў сталіцы. Як устанавлена правахоўнікамі, на пачатку адзінаццатай ночы на вуліцы Рафіева паміж імі і яшчэ двума хлопцамі —19-гадовым студэнтам другога курса аднаго з ВНУ, між іншым, рааней судзілімым з хуліганства, і 22-гадовым беспрацоўным — разгарэлася спрэчка. Прычым — нежартоўна, бо ў іх пайшла халодная зброя. Усе акалічаныя здарэння высвятляюцца следчымі, а што датычыцца двух апошніх удзельнікаў гэтай разборкі, то яны затрыманы і змяшчаны ў ізалятар часовага ўтрымання.

Ігар ГРЫШЫН.

Прашу слова!

БУДЗЬЦЕ ЗДАРОВЫЯ! АЛЕ БЕЗ НАШАГА ЎДЗЕЛУ...

Прыкладна так разважаюць даросляя, якія, згодна са сваім сацыяльным статусам, заклікаюць клапаціцца аб стане здароўя нашых дзяцей. Між іншым, кола дарослых, ад якіх залежыць здароўе дзіцяці, зусім не шырокае: гэта бацькі, урачы і настаўнікі.

З вялікай ступенню верагоднасці можна сцвярджаць, што большасць бацькоў спраўдзіць робяць усё, каб іх дзеці раслі здаровымі. Ва ўсім раёне, прытрымліваюцца парад урачоў і настаўнікаў.

Але чамусьці здароўе нашых дзяцей працягвае пагаршацца. Чаго-лісць «Здаровы лад жыцця» публікоў лічыць, якія паляхоўца: толькі 10 працэнтаў школьнікаў маюць нармальнае здароўе, у 40 працэнтаў дыягнастуецца хранічныя захворванні, у 50 працэнтаў адзначаюцца функцыянальныя адхіленні. Хто ж вінаваты ў тым, што нашы дзеці не адпавядаюць вызначанаму «здоровяе дзіця»? Паводле фармулёўкі Сусветнай арганізацыі аховы здароўя, здароўе — гэта стан поўнага фізічнага, душэўнага і сацыяльнага дабрабыту чалавека, а не толькі адсутнасць у яго хваробы і фізічных дэфектаў...

Гаворачы, што ў нашых дзяцей здароўе пагаршаецца з-за дрэннага харчавання і экалогіі. Але ці гэта галоўнае? Хутчэй за ўсё, наперадзе кроўчына наша «стрэсавая педагогіка». Невыпадкова ў запісках дзяцей, якія добраахвотна пайшлі гэта свет, аста ўлісаны імёны виватных у трагедыі настайнікаў. Дык у чым мы павіны бачыць праблему? Праблема — у сур'ярэнасці. Адукацыя, з аднаго боку, самы дэмакратычны сацыяльны інстытут, які дапамагае дзіцяці ісці наперад па сацыяльнай лесвіцы незалежна ад паходжання, даходу, адукацыі, стажу і г.д. З іншага боку, сучасная адукацыя аказвае пэўны разбураючы ўплыў на чалавека, які затым, узаўяўляючы звыклую мадэль адносінаў да яго ў працэсе навучання ў школе, пераносіць гэтыя адносіны на людзей, на прыроду, разбураючы наваколнае асяроддзе... А можа, мы так пакрыўджаны на сваё дзіцяцтва, што, узяўшы ўладу ў свае рукі, помсцім за сябе сучасным дзецьмі... неўважліва?

Усё ж нарашчыце мы прызналі, што нашы дзеці перагруканы. Сёння большасць малодшых

школьнікаў «выплывае» толькі за кошт дапамогі бацькоў, а ў старшых класах без рэпетытараў ужо і не абіецца. Трэба аддаць належнае Міністэрству адукацыі, якое распрацоўвае мноства рэкамендацый, якія можна зменшыць фізічныя, разумовыя і псіхалагічныя нагрукі ў пры вывучэнні прадметаў, пры правядзенні кантрольных работ, пры падрыхтоўцы хатніх заданняў. Мы ўвазі 12-гадовае навучанне ў сярэдняй школе, каб разгрузіць кожны навучальны год і зрабіць для нашых дзяцей доўгачаканую пільдзёнку. На ўсіх нарадах па праблеме сістэмы адукацыі, якая рэфармуецца. Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэнка заклікае нас перайсці на пільдзённую навучальны тыдзень. З пункту гледжання здароўя дзіцяці гаворка ідзе аб элементарным выхадным дні, які, дарэчы, маюць усе даросляя. Можна толькі здзіўляцца неразумнасцю таго, што, маючы толькі адзін выхадны, мы пазбавляем гімназістаў і ліцэістаў адпачынку наогул, бо ў нядзельню вучні рыхтуюць урокі на панядзелак. А сямья ж перагружана менавіта гімназісты і ліцэісты. Мы некалькі разоў спрабавалі патэлефанаваць у суботу ў кабінеты нашых кіраўнікоў і заканадаўцаў, але ў іх — законы выхадны, а дзеці павіны працаваць без выхадных... Школьнікам не халпае часу для самастойнай працы, для захапленняў, для хобі, для паўнацэннага адпачынку...

І менавіта вучэбная перагрузка з'яўляецца прычынай нізкай якасці ведаў і дрэннага здароўя нашых дзяцей. Паспрабуем зразумець, чаму настайнікаў. Па-першае, мы не маем права змяняць колькасць прадметаў і колькасць гадзін на вывучэнне таго ці іншага прадмета. Гэта азначае, што мы павіны выконваць вучэбны план, зашэраваны Міністэрствам адукацыі.

Выйсце адно — рабіць расклад урокаў на шэсць дзён. Па-другое, мы павіны падрыхтаваць пераможцаў алімпіяды, дапамагчы выдзіць, па ў іх — законы выхадны, а дзеці павіны працаваць без выхадных... Школьнікам не халпае часу для самастойнай працы, для захапленняў, для хобі, для паўнацэннага адпачынку...

І менавіта вучэбная перагрузка з'яўляецца прычынай нізкай якасці ведаў і дрэннага здароўя нашых дзяцей. Паспрабуем зразумець, чаму настайнікаў. Па-першае, мы не маем права змяняць колькасць прадметаў і колькасць гадзін на вывучэнне таго ці іншага прадмета. Гэта азначае, што мы павіны выконваць вучэбны план, зашэраваны Міністэрствам адукацыі.

Выйсце адно — рабіць расклад урокаў на шэсць дзён. Па-другое, мы павіны падрыхтаваць пераможцаў алімпіяды, дапамагчы выдзіць, па ў іх — законы выхадны, а дзеці павіны працаваць без выхадных... Школьнікам не халпае часу для самастойнай працы, для захапленняў, для хобі, для паўнацэннага адпачынку...

чыльным тыдні, за выключэннем 1-на класаў». У табліцах разлікаў максімальна дапушчальнай вучэбнай нагрукі мы знаходзім дзіўныя лічбы. Пры 6-дзённым навучальным тыдні ў сямкласнікаў дапушчальная вучэбная нагрукка 31 гадзіна ў тыдзень. Пры гэтым на хатнія заданні адводзіцца 2,5 гадзіны. Памножым 2,5 гадзіны на 6 дзён, атрымаем 15 гадзін у тыдзень. Скаладзім 31 гадзіна на ўроках і 15 гадзін на хатнія заданні. Атрымаем 46 гадзін! У старых класах у ідэальным выпадку працаваць давадзюцца 56 гадзінаў-эстэтычнай, спартыўнай і фізічнай, з профільным навучаннем працуюць па 6-дзённым наву-

чыльным тыдні, за выключэннем 1-на класаў». У табліцах разлікаў максімальна дапушчальнай вучэбнай нагрукі мы знаходзім дзіўныя лічбы. Пры 6-дзённым навучальным тыдні ў сямкласнікаў дапушчальная вучэбная нагрукка 31 гадзіна ў тыдзень. Пры гэтым на хатнія заданні адводзіцца 2,5 гадзіны. П

5.20 Дак. фільм «Марскія млекаароміяч».

7.00, 8.00, 9.00, 12.00, 13.00, 15.00, 16.00, 18.00, 19.00, 23.55 Навіны.

7.30, 8.25 Дзелавае жыццё.

8.20 Гатуем разам.

8.30 У свеце матораў.

9.05 Галерэя вобразаў.

9.30 Фігуры.

10.00, 16.45 Серыял «Трымай мяне мацней».

10.55, 17.40 Серыял «Кажанне як каханне-2».

12.15 Меладрама «Паводыр».

Нішто не азмрочвала вясёлае студэнцкае жыццё Арыма, пакуль аднойчы, прагуляючыся са сваім сабакам па мянушцы Хлопчык, ён не папаў у вулічную бойку.

14.00 Здароўе.

14.30 Nota Bene.

15.15, 19.20 Навіны рэгіёна.

15.30 Культурныя людзі.

16.00 ЕўраФаст. Дзень за днём.

16.15 Гадзіна кіно.

19.35 Гадзіна спорту.

20.00 «Ход у адказ». Дзеці або кар'ера?

21.00 Панарама.

21.45, 1.15 Серыял «Медыум».

22.45 Драма «Шлях зброі».

Два рабаўніц-збойцы выкрадаюць сургантну машыну, якая за мільён долараў павінна нарадзіць дзіця, і папрабуюць выкуп у 15 мільёнаў долараў.

0.45 Серыял «Клава, дайвай!».

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны».

6.10, 17.20 «Міншчына».

6.20 «3 чаго пачынаецца раніца».

7.45 «Прачнісі і спявай».

8.25 «Вялікае снадзенне».

9.00 «Тыдзень».

10.00 «Спартыўны тыдзень».

10.40 «Культурнае жыццё».

11.05 «Рэбека». Серыял.

12.00, 18.25 «Зацьменне». Серыял.

13.00 «Есць кантакт».

13.50, 23.00 «Крутыя рабыты».

14.55 «Магутны райнджары. Касмічны патруль «Дэльта».

15.20 «Элен і рабаты». Серыял.

15.50 «Нараджэння ў СССР».

16.50 «Бабскі бунт».

17.30 «Званая вярчара». Серыял.

20.05 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, малы». Дак. серыял.

20.25 Маст. фільм «Мідаведжае палыянне».

20.30 «Вялікая палітыка, каханне і здрада, жыццё і смерць».

22.55 «Закон і крымінал».

23.40 «Гучная справа».

0.30 «Ваенная тайна».

20.05 «Званая вярчара».

20.15 «Добры вечар, малы».

20.25 Маст. фільм «Мідаведжае палыянне».

20.30 «Вялікая палітыка, каханне і здрада, жыццё і смерць».

22.55 «Закон і крымінал».

23.40 «Гучная справа».

0.30 «Ваенная тайна».

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся!

4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».

5.30 «Простыя людчы».

6.30 Удачная пакупка.

7.30, 18.10 Серыял «Дом Надзеі».

8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».

8.45 «Мільён пытанняў аб прыродзе».

9.00 «Агульны інтарэс».

9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».

6.45, 14.25 Мультсерыял «Олівер Твіст».

7.05 Ранішня падзарадка.

8.05 «Добрыя навіны».

8.40 Невытлумачальна, але факт.

9.30 У гэты дзень.

9.35, 16.30 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.

10.25 Святло далёкай зоркі. Міхай Сяўруч.

10.55, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кава».

12.00 Уста аб беспяццы.

12.30 Слоў па імямнікі.

13.00 Школа рамонту.

14.00 Тэлебарометр.

14.40 Пазакласная гадзіна.

14.55 Нянёшка спяшаецца на дапамогу.

15.05 Ядзім дома.

18.35 Навіны культуры.

18.50 Серыял «Каменская-4».

20.00 Калыханка.

20.20 Беларускае часнічка.

21.25 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Агляд тура.

22.25 Хакей. Формула гульні.

23.00 Камедыя «Белыя рабыты».

Як пакінуць хату, дзе нарадзіўся і вырас, выхоўваў дзяцця, да якой прыкпеў душой?

9.00 «Клуб 700».

9.30 «К-відаз для дзяцей».

9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».

11.00 Маст. фільм «Як ажаніцца і застацца халастым».

13.00 «Дзённы тэлечат».

16.30 «Жыццё, поўнае радасці».

17.00 «Мультпарад».

17.20 Серыял «Зорныя вароты».

19.00 «Мой любімы гадаванец».

19.30 «Зялёны дом».

19.45, 20.55 «Распродаж. Навіні. Акцыі».

20.40 «Вечарніца».

20.50 Інфармбюро «Міжнароднае».

21.00 Трылер «У пачатку 20-га стагоддзя».

7.00 «Добрыя раніцы, Расія!».

9.05 «Загудавае жыццё Мікалая Астроўскага».

10.30 «Гарадок. Дайджэст. Забавульная праграма».

10.30 «Спецыяльны карэспандэнт».

11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.

11.30, 17.25, 19.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.

11.50 «Фітіль».

12.50 Серыял «Пецябургскія тайны».

13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.

14.10 Маст. фільм «Прывітанне, мы вам даём».

15.55 Серыял «Скраздзеныя пацалункі».

17.50 Серыял «Анёл-ахоўнік».

19.45 «Добрыя ночы, малы!».

20.00 Серыял «Тайны следства-4».

21.00 Серыял «На віражы».

22.00 Серыял «Абаронца».

23.10 Весткі+.

6.00 «Сёння раніцай».

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.

9.00 «Агляд».

9.30 «Надзвычайнае здарэнне».

10.20 «Кулінарны паядынак».

11.15 «Кватэрнае пытанне».

12.15 «Следства вялі...».

13.30 Серыял «Адакват».

15.05 «Асабліва небяспечны».

15.40, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».

16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».

19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-3».

20.45 Серыял «Ментоўскія войны-3».

22.30 Серыял «Спецгрупа».

23.45 «Крымінальная Расія».

7.00 Канал «Настрой».

5.10, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падаеі.

6.00 «Сёння раніцай».

8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00, 22.00 Сёння.

9.05 «Наша ўсё!».

10.20 «Пакройце нас».

10.45, 0.25 «Крымінальная Расія».

11.15 Серыял «Міс Марпл».

13.25 Серыял «Урачэбная тайна».

15.15 «Асарці».

15.35, 18.25 «Агляд. Надзвычайнае здарэнне».

16.30 Серыял «Вяртанне Мухтара-2».

19.40 Серыял «Оперы. Хронікі забойнага аддзела-3».

20.45 Серыял «Ментоўскія войны-3».

22.30 Серыял «Спецгрупа».

23.40 «3 Днём нараджэння!».

7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падаеі.

7.50, 10.15, 23.25 Патроўка, 38.

8.00, 13.50, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай».

8.05 «Лёс Марыны». Маст. фільм.

10.05 «Страшны сон з працягам». Дэтэктыў Леаніда Млечына.

10.45, 20.05 «Зацьменне». Серыял.

11.45, 21.05 «Палюбоўніца». Серыял.

19.50, 21.10 «Распродаж. Навіні. Акцыі».

20.45 «Вечарніца».

20.55 «К-відаз» для ўсёй сям'і».

21.00 Інфармбюро «Міжнароднае».

21.15 Маст. фільм «Халос».

23.05 Серыял «Амазонкі».

23.50 «Начны тэлечат».

7.00 «Добрыя раніцы, Расія!».

9.05 «Сабакі спецыяльнага прызначэння».

10.20, 20.00 Серыял «Тайны следства-4».

11.00, 14.00, 17.00, 19.00 Весткі.

11.30, 14.10, 19.30 Мясцовы час. Весткі—Масква.

11.50, 21.00 Серыял «На віражы».

12.50 Серыял «Пецябургскія тайны».

13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь.

14.30 «Кулагін і партнёры».

15.00 Суд ідзе.

15.55 Серыял «Скраздзеныя пацалункі».

17.25 Мясцовы час. Весткі—Маскоўская вобласць.

17.30 «Званая вярчара».

20.05 «СТБ-спорт».

20.15 «Добры вечар, малы».

20.25 Маст. фільм «Мідаведжае палыянне».

20.30 «Вялікая палітыка, каханне і здрада, жыццё і смерць».

22.55 «Закон і крымінал».

23.40 «Гучная справа».

0.30 «Ваенная тайна».

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зараджайся!

4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ».

5.30 «Простыя людчы».

6.30 Удачная пакупка.

7.30, 18.10 Серыял «Дом Надзеі».

8.30, 11.30, 14.30, 17.30, 20.30 «Навіны Садружнасці».

8.45 «Мільён пытанняў аб прыродзе».

9.00 «Агульны інтарэс».

9.30, 19.30 Ток-шоў «Спрэчная тэрыторыя».

6.45, 14.25 Мультсерыял «Олівер Твіст».

7.05 Ранішня падзарадка.

8.05 «Добрыя навіны».

8.40 Невытлумачальна, але факт.

9.30 У гэты дзень.

9.35, 16.30 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым.

10.25 Святло далёкай зоркі. Міхай Сяўруч.

10.55, 17.30 Серыял «Жанчына з водарам кава».

12.00 Уста аб беспяццы.

12.30 Слоў па імямнікі.

13.00 Школа рамонту.

14.00 Тэлебарометр.

14.40 Пазакласная гадзіна.

14.55 Нянёшка спяшаецца на дапамогу.

15.05 Ядзім дома.

18.35 Навіны культуры.

18.50 Серыял «Каменская-4».

20.00 Калыханка.

20.20 Беларускае часнічка.

21.25 Футбол. Чэмпіятат Англіі. Агляд тура.

22.25 Хакей. Формула гульні.

23.00 Камедыя «Белыя рабыты».

Як пакінуць хату, дзе нарадзіўся і вырас, выхоўваў дзяцця, да якой прыкпеў душой?

9.00 «Клуб 700».

9.30 «К-відаз для дзяцей».

9.50, 19.50 Серыял «Нікіта».

11.00 Маст. фільм «Як ажаніцца і застацца халастым».

13.00 «Дзённы тэлечат».

16.30 «Жыццё, поўнае радасці».

17.00 «Мультпарад».

17.20 Серыял «Зорныя вароты».

19.00 «Мой любімы гадаванец».

19.30 «Зялёны дом».

19.45, 20.55 «Распродаж. Навіні. Акцыі».

20.40 «Вечарніца».

20.50 Інфармбюро «Міжнароднае».

21.00 Трылер «У пачатку 20-га стагоддзя

Чырвоная змена

ПЯТНІЦА, 21 СНЕЖНЯ

5.35, 15.50 Серыял «Правіцельныя страсці»... 6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!

3.25 Маст. фільм «Кашмар на вуліцы Вязы»... 6.45, 14.20 Мультсерыял «Олівер Твіст»... 7.05 «Ранішня падзардак»

6.00, 7.00, 7.30, 8.00, 8.30, 9.00, 11.00, 13.00, 16.00, 18.00, 20.30, 23.30, 3.00 Навіны навіны.

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»... 6.20, 7.50 «3 чаго пачынаецца раніца»

НЯДЗЕЛЯ, 23 СНЕЖНЯ

5.35 Меладрама «Рам і Шыям»... 8.30 Альманах падарожжаў... 9.00, 12.00, 15.00 Навіны.

7.30 Дак. серыял «Мільён пытанняў аб прыродзе»... 7.40 Фільм-казка «Аб трох рыцароў і прыгажуні»... 9.00 Свая кампанія.

17.55 ЕўраФэст. Дзень за днём... 18.10 Суперлато... 19.10 Меладрама «Скарб»

6.35 Фільм-казка «Марозка»... 7.55 Серыял «Афрамасквічы-2»... 8.55 «Аўтапанарама»

7.00 «Нядзельная раніца»... 8.00, 9.00, 16.00, 3.00, 5.00 Навіны навіны... 9.00 Нядзельная прапаганды

9.20 Серыял «Сябры»... 10.00 Бесталковы нататкі... 10.20 Пакуль усе дома»

10.40 Дак. фільм «Фрыда на фоне Фрыды»... 1.25 Усе стыхі... 7.00 «Нядзельная раніца»

4.00, 12.00 Любімыя акцыры... 4.15, 12.15 Маст. фільм «Дзясучына з характарам»

23.20 Серыял «Амазонкі»

7.00 Добрай раніцы, Расія! 9.05 «Мой сярэбраны шар»

11.30, 14.10, 19.30 Ясцовы час. Весткі—Масква... 11.50 Серыял «На віражы»

4.00, 5.00, 6.00, 7.00 Зарадажы! 4.30, 14.00 Серыял «ОБЖ»

6.00 «Сёння раніца»... 8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння

7.00 «Зялёны дом»... 7.15, 10.55, 21.00 «Метазапрагноз»

7.20 Муз. фільм «Літучая мыш»... 8.30 Мультсерыял «Калядны скарб Міхея»

9.00 «Дом жывых гісторый»... 9.30 «К-віда» для дзяцей... 9.50, 19.45 Серыял «Нікіта»

11.00 Маст. фільм «Сны»... 13.00 «Дзённы тэлечат»... 16.30 «Жыццё, поўнае радасці»

6.00, 17.00 Серыял «Душачка Моніка»... 6.30 Удачная пакупка... 6.45, 15.00 Дак. фільм «Этрускі»

8.00, 10.00, 13.00, 16.00 Сёння... 8.15 Серыял «Дэтэктывы з табакеркі»

9.00 «К-гульні»... 9.05, 23.25 «Метазапрагноз»... 9.10 «Адшукваецца адпачынак»

9.30 «Мультпарад»... 9.30 «Каляды Спанкі»... 10.00 «Мой любімы гадаванец»

10.15 Маст. фільм «Маленькі Буда»... 12.15 Маст. фільм «Вертыкаль»... 14.30 «Добрая вестка з Рыкам Рэнарам»

15.00 «К-віда для дзяцей»... 15.20 Фільм для дзяцей «Прыгоды Патрова і Васечкіна»

17.30 Мультпарад... 17.55 «К-гульні»... 18.00, 21.00 «Распродаж. Навіны. Акцыі»

8.30 Мультсерыял «Огі і прусакі»... 8.50 Дыялог пра жыццё... 9.25 «Смехіпанарама»

5.00 Канал «Настрой»

7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30 Падзеі... 7.50, 10.15, 2.50 Патроўка, 38

8.00, 13.50, 18.50 «Гісторыя дзяржавы Расійскай»... 8.05 Маст. фільм «Безбелетная пасажырка»

9.30 «Доказы віны»... 10.45 Серыял «Зацменне»... 11.45 Серыял «Палібоўніца»

12.55 «У цэнтры ўвагі»... 13.55 Небяспечная зона... 14.30 «Кулагін і партнёры»

6.00 «Сёння раніца»... 8.00, 10.00, 13.00, 16.00, 19.00 Сёння

7.00 «Суботняя раніца»... 8.00, 9.00, 16.00, 20.50, 3.00 Навіны навіны

9.05 Серыял «Сябры»... 9.40 «Здароўе»... 15.15 «Асарці»

16.30 Серыял «Вяртанне Муктара-2»... 17.20 «Следства вялі...»... 20.45 «Надзвычайнае здарэнне. Расследаванне»

8.00 «Рымская імперыя»... 8.45 «21 кабінет»... 9.20 Нашы любімыя жыццёвыя»

9.55 «Дэтэктыўныя гісторыі»... 10.30, 23.15 Падзеі... 10.40 Камедыя «Сем нянек»

12.15 «Запрашае Барыс Ноткін»... 12.45 «Фабрыка думкі»... 13.30 Падзеі. Маскоўскі тыдзень

14.00 «Гісторыя дзяржавы Расійскай»... 14.25 «Скандалянае жыццё з Волгай Б»... 15.15 Камедыя «Зефір у шкаладзе»

17.00 «Адзін супраць усіх»... 17.55 Маст. фільм «Адкрыццё, Дзед Мароз!»... 20.00 «У цэнтры падзей»

21.00 Дэтэктыў «Пуаро Агаты Крысці»... 23.35 Маст. фільм... 1.25 Маст. фільм... 3.20 Маст. фільм «Без тэрміну даўнасці»

9.30, 2.00 «Еўроспорт Буз»... 10.00, 12.00, 18.00 Скачкі на лыжах з трампліна... 11.00, 0.00 Футбол. Еўра-2008

13.45, 19.30 Футбол. Ліга чэмпіёнаў... 15.45 Футбол. Го-о-о-ол!!!... 17.00, 1.30 Вось гэта дзіва!!!

6.45, 14.30 Мультсерыял «Мяшкі Твіст»

7.05 Ранішня падзардак... 8.10 Ядзім дома... 8.45 Серыял «Каменская-4»

9.40 У гэты дзень... 9.45, 17.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым... 10.35 «Тэатр. Выбранне...»

11.00, 16.35 Серыял «Жанчына з водарам кавы»... 12.05 Серыял «Анатомія Грэй»... 13.00 Сезон у дачі

13.35 «Пасоўванне»... 14.05 Анекдот. LAD... 14.50 Пазакласная гадзіна... 15.05, 20.45 Клуб былых жонак

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»

6.20 «3 чаго пачынаецца раніца»... 7.45 «Відавочца прадстаўляе: самае смешнае»... 8.40 «Вялікая мазаглама»

9.30 «Наш дом»... 10.00 «Мінск і мічане»... 10.40 «Далёкая сваякі»... 11.05 Серыял «Рэбека»

12.00, 18.25 Серыял «Зацменне»... 13.00 «Есць кантакт»... 13.45 «Фантастычныя гісторыі»

14.40 Мультсерыял «Магучыны рэйджары. Касмічны патруль «Дэльта»»... 15.25 Серыял «Элен і рабяткі»

16.00 «Новыя падарожжы дзілетанта»... 16.50 «Бабскі бунт»... 17.30 «Наша справа»

17.40 «Народжаныя ў СССР»... 20.05 «СТБ-спорт»... 20.15 «Добры вечар, малы»

20.25 Маст. фільм «16 кварталаў»... 22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»

Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»... Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»... Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»... Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

23.10 Трылер «Лулу на мосце»

Паранены выладковай куляй саксафаніст больш не можа іграць... 7.30 Праваслаўная энцыклапедыя

8.00 Серыял «Адсея жыццё»... 8.45 «Гісторыя дзяржавы Расійскай»... 9.15 Фільм-казка «Ледзяная ўпучка»

10.20 «Галоўная дарога»... 10.55 «Кулінарны падвядзенне»... 11.55 «Кватэрнае пытанне»

13.55 Камедыя «Хачу ў турму!»... 16.00 «Аднакашнікі»... 18.00 Маст. фільм «Парфум»

21.00 «Супраць мафіі»... 21.00 Кіно Індыя. Маст. фільм «Захааны кароль»... 23.25 Серыял «Тайнае імя Бога»

9.00, 18.35, 23.05 «Навіны кіно»... 9.05, 23.15 «Метазапрагноз»... 9.10 «Адзінка у кубе»

9.30 Мультсерыял «Калядны скарб Міхея»... 9.55 «К-гульні»... 10.00 «Каралі муай тай»

10.15 Маст. фільм «Шукальнік прыгод»... 12.15 Камедыя «Рымскія канікулы»... 14.00 «Змяні свой свет»

15.00 Мультпарад... 16.30 «Адшукваецца адпачынак»... 17.00 Трылер «Пакуль хлусня не разлучыць нас»

18.45 «Зялёны дом»... 19.00, 21.00 «Распродаж. Навіны. Акцыі»... 19.05 Камедыя «Спатканне ўсплыву»

20.45 «Вечарніца»... 21.05 Маст. фільм «Маленькі Буда»... 23.20 «Начны тэлечат»

8.30 Мультсерыял «Огі і прусакі»... 9.50 Мультфільм... 9.50 «Ваенная праграма»

9.20 Студыя «Здароўе»... 9.55 Ранішня пошта... 10.30 Гарадок. Дайджэст

11.00, 14.00, 19.00 Весткі... 11.10 «Суботнік»... 11.50 «Гульня ўяўлення»

12.20 «Вакол свету»... 13.50, 16.50, 18.50, 23.00 Весткі—Беларусь... 14.20 Ясцовы час. Весткі—Масква

14.30 Дэтэктыў «Шэрыя ваўкі»... 17.05 «Крывое люстэрка. Тэатр Яўгена Петрасяна»

ФІЛЬМ ДНЯ

РТР 21.05 «АДРЭНАЛІН» (ЗША, 2006 г.)

Волтыры кілер даведваецца, што яго атруцілі, і атрута пачне дзейнічаць, калі частата яго пульсу знізіцца ніжэй пэўнай адзнакі.

Ражысёры — Марк Невелдайн, Браян Тэйлар. У ролях: Джэйсан Стэтэм, Эмі Смарт, Хасэ Пабла Кандыло, Эфрэн Рамірас.

3.25 Фільм жахаў «Мумія»... 4.50 Маст. фільм «Шлянка вады»

СУБОТА, 22 СНЕЖНЯ

5.20 Дак. серыял «Марскія млекакормячыя»... 6.20, 7.10, 8.10 Добрай раніцы, Беларусь!

6.45, 14.30 Мультсерыял «Мяшкі Твіст»... 7.05 Ранішня падзардак... 8.10 Ядзім дома

9.40 У гэты дзень... 9.45, 17.35 Гадзіна суда з Паўлам Астахавым... 10.35 «Тэатр. Выбранне...»

11.00, 16.35 Серыял «Жанчына з водарам кавы»... 12.05 Серыял «Анатомія Грэй»... 13.00 Сезон у дачі

13.35 «Пасоўванне»... 14.05 Анекдот. LAD... 14.50 Пазакласная гадзіна... 15.05, 20.45 Клуб былых жонак

6.00, 7.30, 10.30, 13.30, 16.30, 19.30, 22.30 «24 гадзіны»... 6.10, 17.20 «Міншчына»

6.20 «3 чаго пачынаецца раніца»... 7.45 «Відавочца прадстаўляе: самае смешнае»... 8.40 «Вялікая мазаглама»

9.30 «Наш дом»... 10.00 «Мінск і мічане»... 10.40 «Далёкая сваякі»... 11.05 Серыял «Рэбека»

12.00, 18.25 Серыял «Зацменне»... 13.00 «Есць кантакт»... 13.45 «Фантастычныя гісторыі»

14.40 Мультсерыял «Магучыны рэйджары. Касмічны патруль «Дэльта»»... 15.25 Серыял «Элен і рабяткі»

16.00 «Новыя падарожжы дзілетанта»... 16.50 «Бабскі бунт»... 17.30 «Наша справа»

17.40 «Народжаныя ў СССР»... 20.05 «СТБ-спорт»... 20.15 «Добры вечар, малы»

20.25 Маст. фільм «16 кварталаў»... 22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»

Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»... Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

22.55 «Крутыя работы»... 23.55 Маст. фільм «Плола Ікс»... Хлусня, крывадушнасць, дзікая страсць і ўсёпагальнае каханне пераварочвае жыццё двух маладых людзей, ідаючы іх у жорны каварнага лесу»

БЕЛІНЮРКОЛЛЕГІЯ

разыскавае родственніков умершых за граніцай:

- 1. ГАВРИЛЕНКО Николая, родившегося в первой половине 20-го века.
2. УЛЬЯНЧЕНКО/УЛАЧЕНКО Пелагея, родившейся в конце 19-го века.
3. КУРРЕ Нины, родившейся в первой половине 20-го века, ее отцом был Курешов Степан...

ФІЛЬМ ДНЯ

РТР 21.15 «Я, І ТЫ, І ЁЎЕ, КАГО МЫ ВЕДАЕМ» (ЗША—ВЯЛІКАБРИТАНІЯ, 2005 г.)

Рычард, бацька-адзіночка, які выхоўвае двух сыноў, цуркае самоты да сямейных зменаў, але калі чароўная Кэтрын, самабытная мастачка і ліхі вадзіцель «Элдрэкс-ка», урываецца ў яго жыццё, яго ахоплівае паніка.

Ражысёр — Міранда Джуплі. У ролях: Джон Хоукс, Міранда Джуплі, Майлз Томпсан.

3.25 Фільм жахаў «Мумія»... 4.50 Маст. фільм «Шлянка вады»

БЕЛАРУСКІЯ ПРЫВАТНЫЯ ГЕРБЫ

Котвіч, Крыжастрэл, Кот Марскі, Коўня. Гербам КОУНЯ карысталіся: Дамарадскі, Казакевіч, Стралкоўскі, Тур, Турчыновіч, Хадаровіч, Юрага. Гербам КРЫЖАСТРЭЛ карысталіся: Змечароўскі, Праскура, Сушчанскі. Гербам КОТ МАРСКІ карысталіся: Вайшыноўчы, Вілкавоўчы, Вількалевіч, Войшыч, Катлубай, Корзан, Корзун, Кот, Ліпскі. Гербам КРЫЎДА карысталіся: Антушэвіч, Багуцік, Байкоўскі, Гаўрылькевіч, Грахоўскі, Дабравольскі, Даноўскі, Даражнінскі, Згаржальскі/Згарэльскі, Клішэўскі, Лазеўскі, Лазінскі, Лазоўскі, Манюшка, Пагаржальскі/Пагаржальскі, Палескі, Ратнінскі, Ржаўскі, Санацкі, Санькоўскі, Свянціцкі, Сыдаровіч, Свяціцкі, Сыркоўскі, Тарасевіч, Трцінскі, Урублеўскі, Хмара.

